

Denne rapport er udarbejdet af Mette Kousholt, med stor hjælp fra Emilie K. Holse og Annette Michelsen la Cour, PhD. Undersøgelsen, rapporten er baseret på, er udarbejdet af Emilie K. Holse og Mette Kousholt, med hjælp fra Annette Michelsen la Cour, PhD, og Malthe Rye Thomsen.

Udarbejdelse af kvantitative analyser og diagrammer er udført af Sara Witte.

Rapporten fra 2019 ”Det er jo bare Roskilde” kan findes og downloades på <https://tinyurl.com/detbareroskilde>

Indholdsfortegnelse

1.0	Hvad er baggrunden for undersøgelsen	5
2.0	Hvordan kom rapporten til?	7
2.1	Hvad er der af overvejelser om etik og bias?	8
2.2.1	Hvordan sikres validitet og pålidelighed?	9
2.2	Er undersøgelsen repræsentativ?	10
3.0	Hvem er respondenterne?	12
3.1	Alder	12
3.2	Kønsidentitet	14
3.3	Antal gange på festivalen	16
3.4	Deltagelse på festivalen	17
4.0	Hvad betyder Roskilde Festival for festivaldeltagerne, og hvorfor?	18
4.1	Hvad er vigtigt for respondenternes festivaloplevelse?	18
4.1.1	Musikken	18
4.1.2	Venner	20
4.1.3	Nye venner	21
4.1.4	Åbenhed	22
4.1.5	Stemningen	23
4.1.6	Spil og lege	25
4.1.7	Afbræk	28
4.1.8	Scoringer	31
4.1.9	Fester og indtagelse af alkohol	32
4.2	Opsummering	37
5.0	Hvad er omfanget og betydningen af festivaltraditioner?	38
5.1	Hvor mange har festivaltraditioner, og hvor vigtige er traditionerne?	38
5.2	Hvad indebærer respondenternes festivaltraditioner?	42
5.3	Opsummering	44
6.0	Betyder aflysningen af Roskilde Festival 2020 noget for festivaldeltagerne? I så fald, hvad betyder aflysningen?	46
6.1	Hvilke tanker og følelser oplevede festivaldeltagerne ved nyheden om aflysningen af Roskilde Festival 2020?	46

6.2 Hvilken betydning har aflysningen af Roskilde Festival i relation til andre konsekvenser af COVID-19-pandemien?	49
6.3 Hvad beskriver respondenterne, at de går glip af på grund af aflysningen af Roskilde Festival 2020?	51
6.4 Hvad gør festivaldeltagerne i stedet for?	54
6.5 Opsummering	58
7.0 Hvad kan vi konkludere om betydningen af aflysningen på baggrund af det foregående?	59

1.0 Hvad er baggrunden for undersøgelsen?

Roskilde Festival er en begivenhed der år efter år tiltrækker deltagere fra hele verden; året 2020 skulle have markeret festivalens 50-års fødselsdag. Festivalen er vokset støt siden 1970 både i varighed, areal og deltagerantal. De seneste to år har forskergruppen bag denne undersøgelse, i samarbejde med Roskilde Festival, undersøgt, hvad der får unge mennesker til at tage på festival. Undersøgelserne kigger på indholdet i det sociale liv der foregår, og hvilke sociale omgangsformer de unge dyrker, mens de er på festivalen. Kernerdeltagere blandt festivaldeltagerne er gennemsnitligt 24 år¹, og Roskilde Festival-ugen betragtes som en vigtig del af ungdomskultur i Danmark grundet festivalens meget høje deltagertal, der siden 2010 har ligget på 130.000 mennesker². Roskilde Festival kan dermed betragtes som ikke bare en væsentlig dansk kulturel begivenhed, men også som et betydningsfuldt socialt og ungdomskulturelt fænomen.

Det er derfor interessant at undersøge, hvad unge mennesker gør i de otte dage, hvor de indenfor den ramme, festivalen tilbyder, kan udfolde et fællesskab på nogle betingelser, som de ellers ikke har i hverdagen. Vi har fra et ungdomskulturelt perspektiv undersøgt, hvordan unge mennesker udfolder dette fællesskab og har i vores undersøgelse fokuseret på tryghed, omgangsformer og frirum. Vi har fra starten været interesserede i at blive klogere på, hvordan det er at være ung på Roskilde Festival. Vi har prøvet at finde svar på, hvorfor man ud fra et ungdomsøkonomisk perspektiv afsætter så mange ressourcer, og hvorfor de unge deltagere er så følelsesmæssigt engagerede, som undersøgelsen viser, at de er.

Undersøgerne har alle selv været afsted mange gange, har følt på egen krop og ved, hvordan det er at være deltager på Roskilde Festival. Der findes til dato ingen beskrivelser af dette ungdomskulturelle fænomen, der undersøger den konkrete adfærd og de konkrete omgangsformer i løbet af de 8 dage festivalen foregår. Denne rapport har til formål at gå i dybden med den sociale og betydningsmæssige side af festivalkulturen ved at stille spørgsmålene hvad, hvorfor, og hvordan unge mennesker ”gør” deres Roskilde Festival. Baggrunden for denne rapport om Roskilde Festivalens betydning som ungdomskulturelt fænomen er en spørgeskemaundersøgelse foretaget blandt potentielle deltagere på Roskilde Festival 2020. Spørgeskemaet bygger videre på to års forudgående kvalitative undersøgelser af, hvordan det er at være på Roskilde Festival (Det er jo bare Roskilde, 2019)³. I de foregående år har undersøgelsen anvendt interviews med festivaldeltagere under festivalen, men grundet COVID-19-epidemien og sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med denne, har denne fremgangsmåde naturligvis ikke kunne lade sig gøre.

¹ Tal fra Roskilde Festivals hjemmeside <https://www.roskilde-festival.dk/da/presse/pressemateriale-2019/fakta-og-tal/>

² Tal fra Roskilde Festivals hjemmeside: <https://www.roskilde-festival.dk/da/presse/pressemateriale-2019/fakta-og-tal/>

³ <https://tinyurl.com/detbareroskilde>

De tidligere år har fokus været på temaerne tryghed og utryghed, fremfor hvad der tiltrækker. Men dette års aflysning bød på en helt unik mulighed for at undersøge, hvad Roskilde Festival betyder for deltagerne. Ved at stille spørgsmål om, hvad aflysningen betyder for de mennesker, der har et forhold til Roskilde Festival, kan betydningen af festivalen, og afsavnet, både i forhold til festivalkultur, traditioner, venskaber og tidsprioriteringer, undersøges. Rapporten afdækker også, hvilke stemninger der skabes indenfor festivalrammen, og hvilke følelser deltagerne knytter til festivalen. Denne rapport giver således et bud på, hvad Roskilde Festival betyder for ungdomskulturen gennem undersøgelsen af festivalens fravær.

2.0 Hvordan kom rapporten til?

Spørgeskemaet er designet med både kvantitative og kvalitative elementer. Det vil sige med en blanding af lukkede, kategoriske svar, og åbne spørgsmål, hvor respondenterne opfordres til at beskrive egne oplevelser. De kvantitative data bruges til at skabe et overblik over mønstre blandt respondenterne og til at vurdere hyppigheden af bestemte holdninger i den gruppe, man undersøger. Styrken ved det kvantitative er netop, at det skaber et godt fundament for at sammenligne data om respondenterne baggrund, og deres svar på spørgsmål – begge dele betegnet variabler – og hvordan disse variabler varierer på tværs af den gruppe, der undersøges. Styrken ved det kvalitative er, at det kan hjælpe til at forstå og forklare det kvantitative. Ved at respondenter uddyber deres svar, kan det give nuancer og forklaringer på de tal, der dukker op. For tallene i sig selv siger ikke noget om respondenternes bevæggrunde for at svare som de gør, hvorimod et kvalitativt element lader respondenterne fortælle det selv. De to former komplementerer på den måde hinanden i en undersøgelse som denne og sikrer reliabilitet og validitet.

I den kvantitative del opgav respondenterne baggrundsinformationer som alder, kønsidentitet og hvor mange gange respondenterne har været på Roskilde Festival. Med få undtagelser er resten af den kvantitative del udformet som skalaspørgsmål, det vil sige, respondenterne vælger på en skala (i dette tilfælde fra ”meget uenig” til ”meget enig”), hvordan det pågældende spørgsmål eller statement passer til deres oplevelse. Respondenterne har også haft mulighed for at svare, at det pågældende statement ikke var relevant for deres situation eller at de ikke ønskede at svare.

Til at udføre det kvantitative materiale i form af diagrammer er data fra spørgeskemaet (som er udført i programmet SurveyXact) blevet analyseret ved hjælp af programmet SPSS, og resultaterne vises som søjlediagrammer. I SPSS er der blevet fjernet tre respondenter, som kunne anses for at have udfyldt spørgeskemaet useriøst. Derudover er det muligt at fjerne alle besvarelser af spørgeskemaet, som ikke er fuldførte. Det blev besluttet at fjerne de ikke-fuldførte svar, da dette ville sørge for, at n-værdien (“n-værdi” henviser til antal respondenter) var konsekvent gennem alle de udførte søjlediagrammer, og dermed give et konsistent datasæt til sammenligning af de forskellige variabler. Ved fjernelsen af de tre useriøse svar og af svar som ikke er fuldført, gik antallet af respondenter fra 1034 til 807.

I det kvalitative er der stillet åbne spørgsmål for at få indblik i, hvordan respondenterne går på festival, og hvordan de oplever netop Roskilde Festival. Der er seks kvalitative spørgsmål inkluderet i denne rapport, hvoraf fire af spørgsmålene er konkrete, altså spørger ind til respondenternes reaktion på aflysningen, traditioner, alternative planer for festivalugen og hvad respondenterne havde set frem til i 2020. Blandt svarene til hvert af disse fire spørgsmål er der mange ligheder, hvilket har muliggjort en analyseform, hvorved alle svarene er placeret i en kategori og givet en kode. Disse koder har været brugt til at vurdere omfanget af hver kategori. Herefter er en opsummering af kategorierne blevet lavet, som er baseret på svarene. De sidste to spørgsmål omhandler abstrakte og højst subjektive

følelser af Roskilde Festival som frirum, og hvilke følelser respondenterne knytter til festivalen. Disse svar har ikke lagt op til en umiddelbar kategorisering i samme omfang som ved de resterende spørgsmål, da deres abstrakte natur kræver en længerevarende og dybere analyse. Svarene på disse to spørgsmål er i stedet brugt til at udforske og uddybe de temaer, der dukkede op undervejs. De er således vævet ind i udforskningen af, hvordan respondenterne oplever Roskilde Festival, og hvilken symbolsk betydning festivaldeltagelsen har for respondenterne samt der, hvor de kan supplere de andre spørgsmål.

For statistisk ensartethed og konsistens var alle statements obligatoriske at svare på. Ved de kvalitative spørgsmål gik vi op i, at folk kun behøvede at svare, hvis de havde en holdning til emnet; kun hvis de havde noget at dele.

2.1 Hvad er der af overvejelser om etik og bias?

Et af de vigtigste elementer i forskning, i hvert fald indenfor kultursociologien og antropologien, hvor forskergruppen kommer fra, er, at forskerne anerkender deres egen position, forudindtagethed og forforståelser i forhold til det, der undersøges. Det betyder, at forskeren aldrig kan betragtes som en objektiv instans – dermed kan en undersøgelse eller en analyse aldrig være objektiv, da den helt fra starten er designet ud fra forskernes forforståelse. I dette tilfælde er der tale om en forskergruppe med enkelte skiftende medlemmer over årene, og en variation i kønsidentiteter, alder og erfaring indenfor forskning. Alle har en kultursociologisk eller antropologisk baggrund og har samlet set mange års erfaring som deltagere på Roskilde Festival. Alle er dog ældre end de 24 år, som er gennemsnitsalderen for en deltager i 2019, og årets spørgeskema er derfor ikke blot designet ud fra egne erfaringer fra tidligere festivaler, men også ud fra de to foregående års indsigter i festivalungdomskulturen anno 2018-2019.

Forskerholdets erfaring med Roskilde Festivalen er, at det er en fed, spændende, intens, unik oplevelse, som betyder meget for dem, der deltager, men at det kan være hårdt og grænseoverskridende at tilbringe otte dage i campingområdet. Der er i udgangspunktet en forståelse af, at der er mange elementer, der er vigtige for festivalgæsterne, men oplevelsen af disse kan variere afhængig af alder, størrelsen af ens camp og antallet af gode venner, der også er på festival. Hertil spiller erfaring med at deltage, og hvor man er sit liv, væsentlige roller.

2.2.1 Hvordan sikres validitet og pålidelighed?

En vigtig del af kulturforskning er at gøre sig overvejelser om måden, respondenter hverves på, og hvad det betyder for undersøgelsens resultater. I de foregående år har overvejelser om validitet og pålidelighed for eksempel omhandlet, hvordan et sådant feltarbejde påvirkes af både alkohol, stoffer og respondenternes generelle træthed. I undersøgelsen fra 2020 kan disse elementer ikke forventes at spille en rolle for besvarelsenerne. I stedet er der i forbindelse med denne spørgeskemaundersøgelse gjort en række overvejelser over, hvilke respondenter man vil eller kan regne med at få, når man undersøger aflysningen af et så stærkt ungdomskulturelt fænomen uden at vide, hvilke typer respondenter man kan få fat i. Her følger et kort oprids af de faldgruber, der kan være ved en undersøgelse af denne type, og hvad hvilke overvejelser eller handlinger der er gjort i forbindelse med dem:

- Respondenterne udgøres i høj grad af dem, der aktivt har valgt at bruge et link i Roskilde Festivals e-mailnyhedsbrev samt respondenter opnået gennem diverse Facebooksider og – grupper. Der er dermed en risiko for, at deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen ikke er repræsentative for alle, der kommer på festivalen, men i denne undersøgelse stilles spørgsmål om alder og køn, og dermed sikres viden om repræsentativitet i forhold til fordelingen af alder og køn blandt deltagerne i en gennemført festival (tal fra 2018 og 2019).
- Det antages, at der er en stor gruppe potentielle respondenter, der ikke nødvendigvis læser og reagerer på et nyhedsbrev. En anden vigtig detalje er, den helt unge gruppe i større grad fravælger at bruge Facebook. For at nå denne gruppe blev en Instagram-annonce skabt; en annonce der fokuserede på at ramme netop gruppen fra 15-20 år, hvilket øgede antallet af besvarelser i denne aldersgruppe. Indsigter i Instagram fortæller, at annoncen nåede en gruppe på 13-24 år.
- En enkelt kommentar i spørgeskemaet påpeger, at det virker lidt som om, at spørgeskemaet er designet til unge, hvilket ganske rigtigt har været vores mål. Det unge segment, på 15-25 år, har i de foregående år været hovedfokus, og det kommer de også til at være i fremtidige undersøgelser. Herudover er gennemsnitsalderen på Roskilde Festival i skrivende stund 24 år, så for at forstå hvordan det er at være på Roskilde Festival, er det kun passende at opsøge flere respondenter i den unge ende af målgruppen og spørge dem ind til de ting, de bruger festivalen til.
- Der er begrænsede muligheder for at sikre, at respondenterne forstår spørgsmålene, som de er ment – og omvendt, når data analyseres, er der begrænsede muligheder for at finde ud af, om respondenternes svar forstås, som respondenterne har ment dem. Denne problematik imødekommes ved netop at give folk mulighed for at uddybe deres svar, men analysen er uundgåeligt afhængig af, hvordan svarene fortolkes.
- En undersøgelse som denne undersøger det brede, hvorfor der ikke er meget plads til det nuancerede. Et valg vi har måtte træffe er, at vi kigger på de store strømninger i gruppen af

festivaldeltagere. Det indebærer mange fravalg og har konsekvenser for, hvad vi kan sige om festivaldeltagernes oplevelse. Fra starten betyder det, at vi ikke spørger ind til etnicitet, seksualitet, kropstype, kroppsfunktioner (om man er *able-bodied*), ligesom analysen ikke kan gå meget i dybden med kønsidentiteter andre end ”kvinde” og ”mand”. De ovennævnte omstændigheder er elementer som, ubestrideligt, har indflydelse på oplevelsen af at være på festivalen, men samtidig er der et overvældende flertal af festivaldeltagere og respondenter som ikke mærker disse ting på egen krop. En undersøgelse som denne vil ikke på en fyldestgørende måde undersøge forholdene for de dele af befolkningen, som falder udenfor en hvid, cis-kønnet, heteroseksuel demografi. Derfor er valget blevet at fokusere på de store linjer, med det kompromis at rapporten ikke kan tale til alle subjektive oplevelser i denne omgang, og i det omfang det forsøges, bliver det overfladisk.

- Andre faktorer, som kunne have været interessante at have med, men blev fravalgt på grund af ressource-økonomi er om man bor på festivalpladsen, og i så fald hvorhenne, psykisk sårbarhed, nationalitet og hvor i Danmark eller verden man bor, blandt andre.

2.2 Er undersøgelsen repræsentativ?

Et yderligere spørgsmål, der skal adresseres er, hvad man kan sige om hvilke deltagergrupper, og i hvor høj grad er det, man siger, gældende for disse målgrupper? Det umiddelbare svar er, at det, man har spurgt om, får man svar på, og det svar man får, styrker ens viden om dem, der har svaret det. Med alle de overvejelser i det foregående afsnit in mente, er det vigtigt at anerkende, at man aldrig kan generalisere over en hel befolkningsgruppe (her, ”folk der tager på Roskilde Festival”) ud fra de respondenter, der har deltaget i denne undersøgelse. Dog er der en god spredning i alder, og i variationen af erfaringer med at være på festivalen, og som mange af besvarelserne peger i den samme retning. Det kan derfor fastslås, at indsigterne i denne rapport kan sige noget om en generel oplevelse af at være på Roskilde Festival. Vi kan også konkludere at festivaldeltagernes festivaladfærd bekræfter eksisterende (ungdoms)kulturelle træk og omgangsformer udenfor Roskilde Festival:

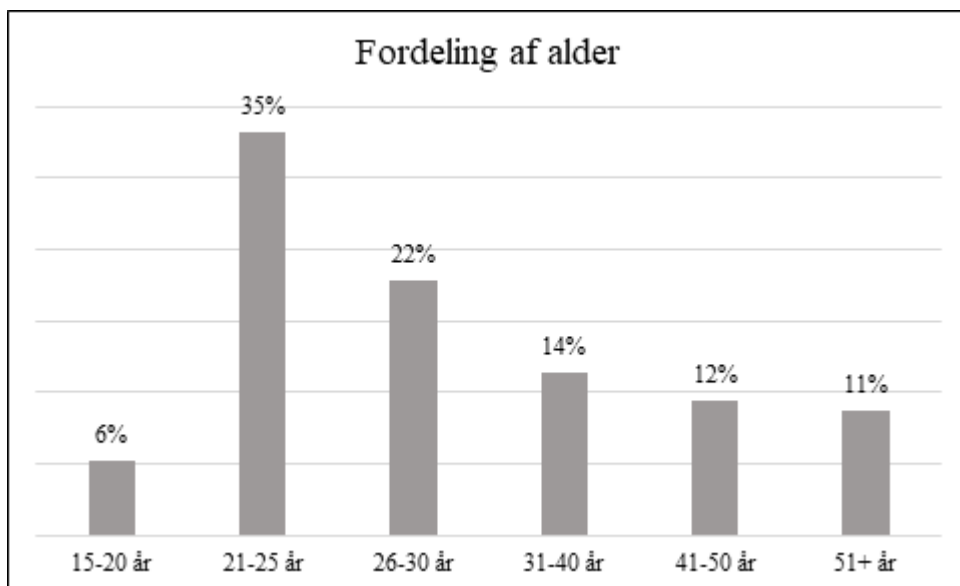
1. Mange respondenter sætter ”hverdagen” op mod ”Roskilde Festival”, især i de spørgsmål, der her bruges til at undersøge, hvad Roskilde Festival betyder for festivaldeltagerne, og hvad aflysningen har betydet for dem. Dette giver et indblik i, hvad folk oplever i deres daglige liv, i dette tilfælde er det daglige liv for mange præget af stress, forventninger, og dresscodes, hvorimod Roskilde Festival repræsenterer et sted fri af disse ting, hvor man kan være ”sig selv”. Forklaringen af, hvad Roskilde Festival er, kan fortælle os noget om, hvad livet udenfor Roskilde Festival er.
2. I sommeren 2020, en sommer uden festivaler, har der været meget fokus på unge, der fester og larmer i byerne i Danmark. I disse gadeforstyrrelser (som det opleves for nogle; hygge for andre) kan man se de samme elementer, som mange mener er vigtig for festivaloplevelsen, og

som de mangler lige netop i disse tider med social afstand og sikkerhedsforanstaltninger: Socialt samvær, fest, leg, musik. Og ikke mindst, kombinationen af alle disse. Mange af de unge især giver udtryk for, at Roskilde Festival skulle have været lyspunktet i et specielt svært studieår, hvor de har manglet både den daglige sociale kontakt, men også deres muligheder for at koble af fra stress og bekymringer. Vores undersøgelse og vores viden om den værdi festivaldeltagelsen har for vores respondenter, kan være med til at forstå årsagen til stigningen i musikulempeklager og ikke mindst til at nuancere forståelsen.

3.0 Hvem er respondenterne?

Følgende viser fordelingen af respondenter i forhold til henholdsvis alder, kønsidentitet, antal gange de har været på Roskilde Festival, og på hvilken måde de skulle have været på festivalen i 2020, hvis de skulle have været afsted.

Alder:

N= 807
15-20 årige: 52
21-25 årige: 282
26-30 årige: 178
31-40 årige: 114
41-50 årige: 94
51+ årige: 87

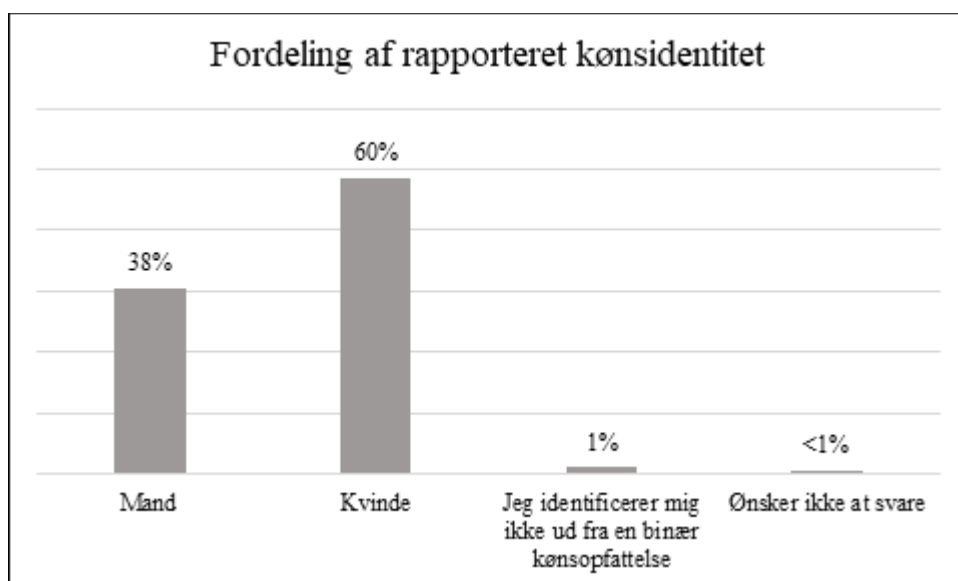
Som det fremgår af diagrammet, er respondenterne inddelt i forskellige aldersintervaller – mindre intervaller i den unge ende, større intervaller for de lidt ældre, og til sidst en meget bred 51+-interval. Dette har vi gjort af flere grunde. For det første, rent praktisk, er svarprocenten højere for de unge (512 respondenter under 30 år, mod 208 mellem 31 og 50, og 78 over 51 – hvis tallene lægges sammen for hhv. de små, de mellemstore og det store interval), hvorfor flere intervaller kan hjælpe til at holde lidt mere styr på data. For det andet, fordi undersøgelsen omhandler ungdomskultur ud fra en tese om, at Roskilde Festival er en del af danske unges dannelsesrejse mod voksenlivet, bruges de korte intervaller til at se, hvordan holdninger, forventninger og adfærd ændrer sig i de formative år.

Respondenterne i denne undersøgelse spænder i alder fra 15 til 76 år. Gennemsnitsalderen er 32. Det er en del højere end Roskilde Festivals eget tal, 24⁴. Dog skaber et uforholdsmæssigt højt antal respondenter over 70 år (8 personer), en statistisk ubalance, som trækker gennemsnittet op. Det kan være mere passende her at kigge på medianalderen, som blandt respondenterne her er 27. Mediantallet er den midterste observation – forestil dig, at hver enkelt af respondenterne sidder ved siden af hinanden på en linje, fordelt efter alder. Den første person er 15 år, den sidste person er 76 år. Personen i midten er medianen. Ved at gøre det på denne måde får man en mere repræsentativ forståelse af, hvordan alderen fordeler sig. I dette tilfælde er personen i midten 27 år.

En note til Roskildes egne data: Roskilde Festival har en gennemsnitsalder på 24 år, men har kun betalende deltagere med i denne udregning. Vores undersøgelse medregner både betalende, frivillige og folk, der ikke skulle have været på festivalen i år. Trækker man de respondenter fra, der skulle have været frivillige, eller ikke skulle deltage, ses dog stadig en gennemsnitsalder på 31,5 og en medianalder på 27. Den hyppigst observerede alder blandt respondenterne i denne undersøgelse, af de respondenter der har betalt for fuld billet, er 24 år. Det betyder, at den typiske respondent i denne undersøgelse er på samme alder som gennemsnitsdeltageren på Roskilde Festival. Fundene i denne rapport kan dermed siges at være repræsentative, i hvert fald ud fra et aldersperspektiv.

⁴ Tal fra Roskilde Festivals hjemmeside: <https://www.roskilde-festival.dk/da/presse/pressemateriale-2019/fakta-og-tal/>

Kønsidentitet:

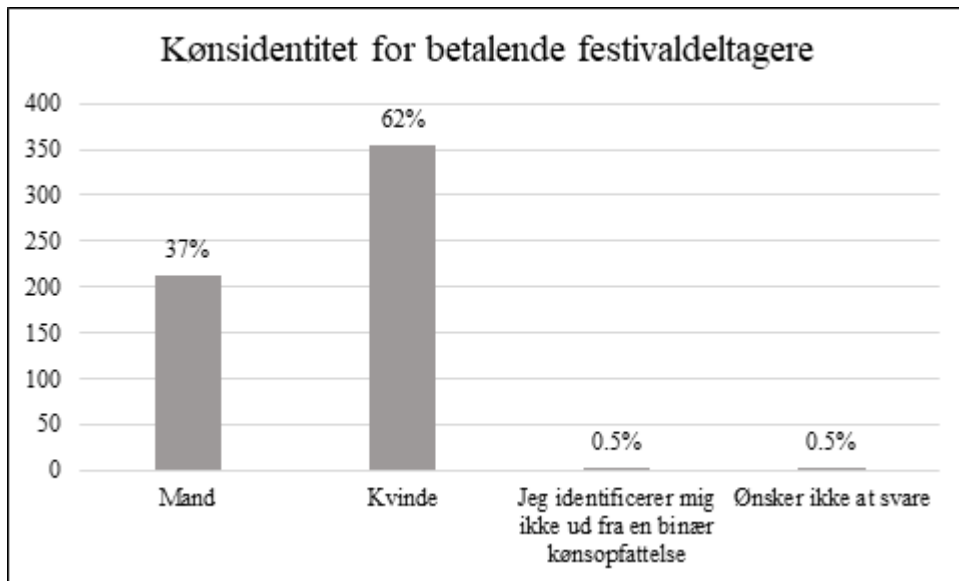
N= 807
Mand: 305
Kvinde: 486
Ikke-binær: 11
Ønsker ikke at svare: 5

Som det ses i diagrammet, er kønsfordelingen for respondenter i denne undersøgelse 60% kvinder, 38% mænd og 1%, der ikke identificerer sig ud fra en binær kønsopfattelse (hertil 5 respondenter, der ikke ønskede at svare).

I Roskilde Festivals egne undersøgelser finder de, at i 2019 var 54,5% af deltagerne mænd, kvinder udgør 45%, og ikke-binære personer 0,5%. I 2018 var tallene 52% kvinder, 47% mænd, og 1% ikke-binære⁵.

Et par noter om forskellene i tallene: Ligesom med aldersstatistikkerne er Roskilde Festivals tal baseret på betalende deltagere. Kønsfordelingen for betalende på Roskilde Festival 2020 blandt vores respondenter er: 62% kvinder, 37% mænd, 0,5% ikke binære personer og 0,5%, der ikke ønsker at svare.

⁵ Tallene er taget fra hhv. den engelske og den danske version af Roskilde Festivals hjemmeside, og tallene er bekræftet ved korrespondance med Roskilde Festivalen.

Antal = 574

Antal mand: 213

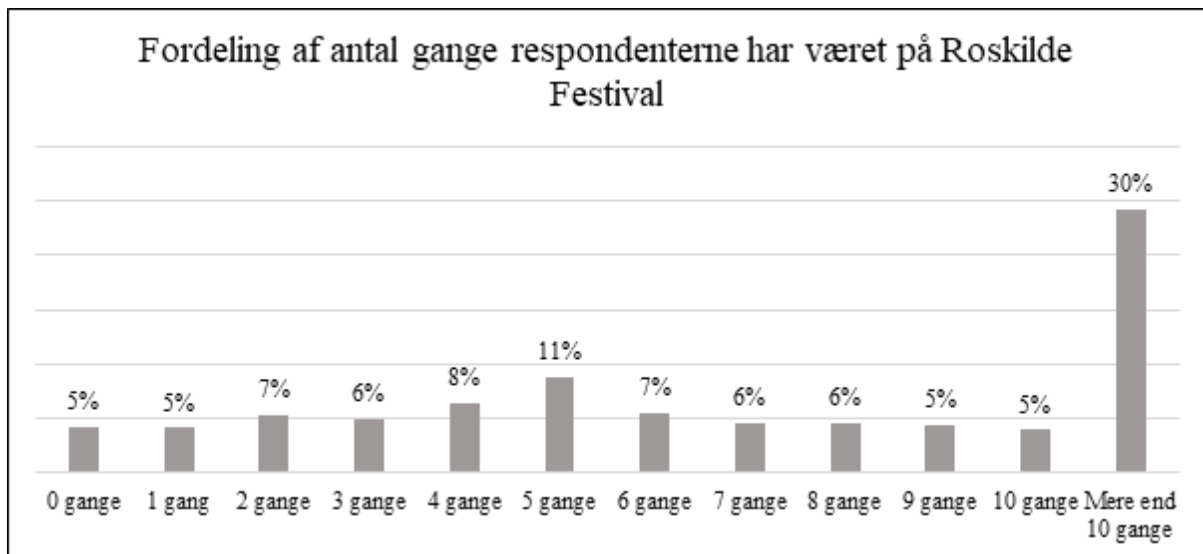
Antal kvinde: 355

Ikke binær: 3

Ønsker ikke at svare: 3

Forskellen mellem Roskilde Festivals tal og vores tal, herunder især den store forskel mellem antal kvindelige og mandlige respondenter, kan skyldes den selvudvælgelsesbias, der opstår, når man laver en spørgeskemaundersøgelse. Roskilde Festivals tal er baseret på data, som de henter fra deltagere, hvorimod vores undersøgelse er afhængige af de, der vælger at deltage i undersøgelsen. I dette tilfælde har flere kvinder valgt at deltage end mænd og ikke-binære.

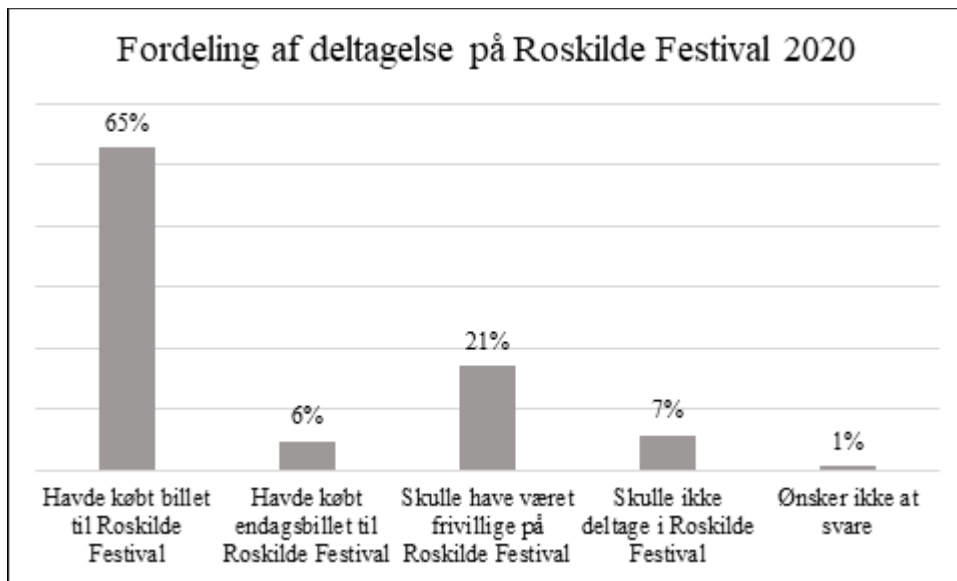
Antal gange på festivalen:

N= 807
0: 42
1: 41
2: 53
3: 49
4: 64
5: 88
6: 54
7: 46
8: 46
9: 43
10: 39
10+: 242

Som det ses, er der en nogenlunde lige fordeling blandt deltagerne i undersøgelsen sorteret ud fra, hvor mange gange de har været på festivalen - 39-63 respondenter for de fleste antal år, og en stor mængde (88 respondenter), der har været på festivalen 5 gange. Kategorien med de fleste respondenter er "mere end 10 gange". Da det er den største kategori, afspejler det, at det er den hyppigst repræsenterede gruppe.

Deltagelse på festivalen:

N= 807

Havde købt billet: 527

Endagsbillet: 47

Frivillig: 170

Skulle ikke deltage: 57

Ønsker ikke at svare: 6

På dette diagram ses det, at langt de fleste respondenter skulle have deltaget på Roskilde Festival 2020; i alt 92% af respondenterne havde sikret sig enten fuld billet, endagsbillet, eller frivilligt arbejde på festivalen.

4.0 Hvad betyder Roskilde Festival for festivaldeltagerne, og hvorfor?

4.1 Hvad er vigtigt for respondenternes festivaloplevelse?

En stor del af spørgeskemaet tog form som statements, hvor respondenterne skulle svare på, i hvilken grad de var enige med det, der blev sagt. I følgende ses respondenternes svar på, hvad de oplever som vigtigt for deres festivaloplevelse.

Vi har yderligere lavet diagrammer over, hvordan svarene fordeler sig i forhold til aldersgrupper og antal gange, respondenterne har været på festivalen. Disse diagrammer bliver kun inkluderet i rapporten i det omfang de er relevante, men refereres til af og til.

Alle diagrammerne er i tillægsudgivelsen "tillæg til rapporten".

Alle citaterne i det følgende er taget fra svarene på spørgsmålet "Når du tænker på Roskilde Festival, hvilke minder, stemninger og følelser kommer frem?".

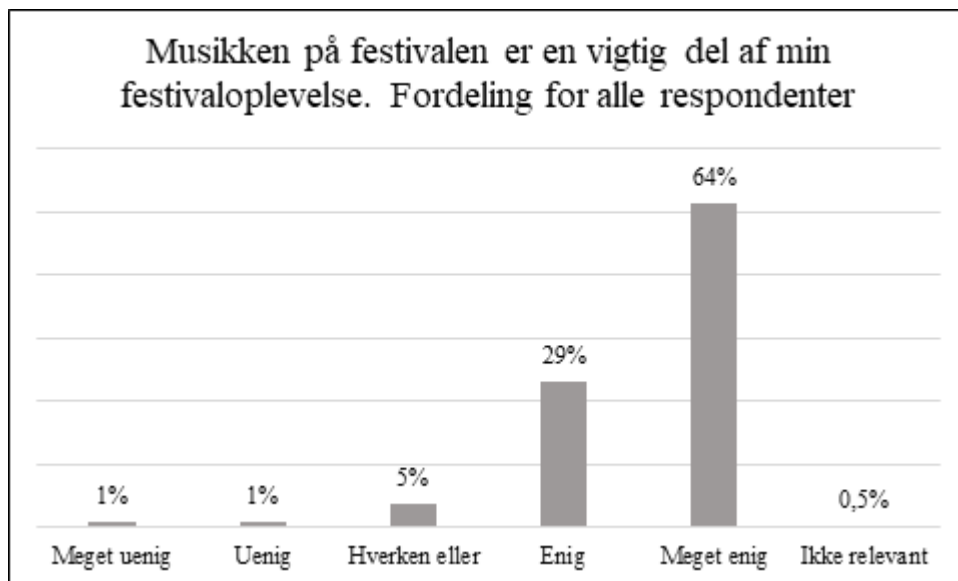
4.1.1 Musikken

"Koncertminderne står stærkest. Både de små og intime koncerter og de store koncerter på Orange. Begge slags oplevelser kan give en følelse af et stærkt og unikt fællesskab - af man sammen med mange andre mennesker har delt en unik oplevelse"

Kvinde, 23 år, 8 gange på Roskilde Festival

"Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på fantastiske koncerter man husker mange år efter, stor glæde når musikerne kommer ud over scenekanten og alene er der for at spille for netop dig. Følelsen af at opleve en god koncert sammen med vennerne. Følelsen af at opleve en lortekonzert og kunne forstå at koncerten var dårlig fordi man har oplevet gode koncerter. Fyldt med tilfredshed efter en god oplevelse"

Mand, 72 år, flere end 10 gange på Roskilde Festival

N= 807
 Meget uenig: 10
 Uenig: 10
 Hverken/eller: 39
 Enig: 231
 Meget enig: 514
 Ikke relevant: 5

I alt 93% af de samlede respondenter siger, at de er enige (29%) eller meget enige (64%) i, at musikken er vigtig for deres festivaloplevelse. Det stemmer overens med de svar, respondenterne giver i de kvalitative dele af spørgeskemaet, hvor musik går igen ("og igen og"). Det giver også mening, skulle man tænke, for Roskilde Festival er først og fremmest en musikfestival. Det interessante er, at mange kommer for det, der går udover musikprogrammet, for nogle endda på trods af musikprogrammet.

I respondenternes svar ser vi, at musikken er med til at skabe uforglemmelige minder – en fed koncert, en virkelig dårlig koncert, samt den følelse, der opstår blandt publikum, sammenholdet om at opleve lige præcis denne kunstner og denne koncert, er noget man tager med sig. Folk bruger festivalen til at dyrke de kunstnere, de kender i forvejen, og til at opdage nye bands. Nogle har specielle forhold – man kan tale om traditioner - til specielle scener, og for nogle er spændingen eller oplevelsen ved at vente i kø til pitten en stor del af oplevelsen. Koncerterne på Roskilde Festival byder derudover på muligheder for at interagere med andre på en måde, som koncerter på normale spillesteder ikke gør.

Men også musikken på campingpladsen betyder meget, og det er på godt og ondt. Mange bruger bestemte sange eller playlister til at styrke campsammenholdet, for nogle bliver musikken endda en del af de ritualer og traditioner, som folk forbinder med festivalen. I festivalens tidlige år må man antage, at det primært har været guitar og analoge instrumenter, der lød på campingpladsen, efterfulgt af diverse bærbare musikafspillere. Men til blandet begejstring er det nu Soundbokse, der i sin tid blev

skabt til at tage med på Roskilde Festival⁶, der skaber lydbilledet på især de campområder, hvor de helt unge festivaldeltagere bor. Hver camp har nu potentielt mulighed for at skabe en lydmur fra resten af festivalen (og på den måde endda skabe sin egen festival); ved at lukke verdenen ude og indhulle sig i lige præcis den musik, der betyder fest for dem, får de mulighed for at skabe lige præcis den festival, de vil have. Soundbokse er både kilde til glæde og sammenhold i camps, men også til irritation for dem, der ikke er med i campen med anlægget. Som vi fandt i undersøgelserne fra de tidligere år, er der desværre et problem med tyveri af Soundbokse fra campområdet. Netop tyveriet af disse har stor betydning for festivaldeltagernes trivsel og tryghed på grund af den økonomiske og symbolske værdi, som en Soundboks har for campoplevelsen.

4.1.2 Venner

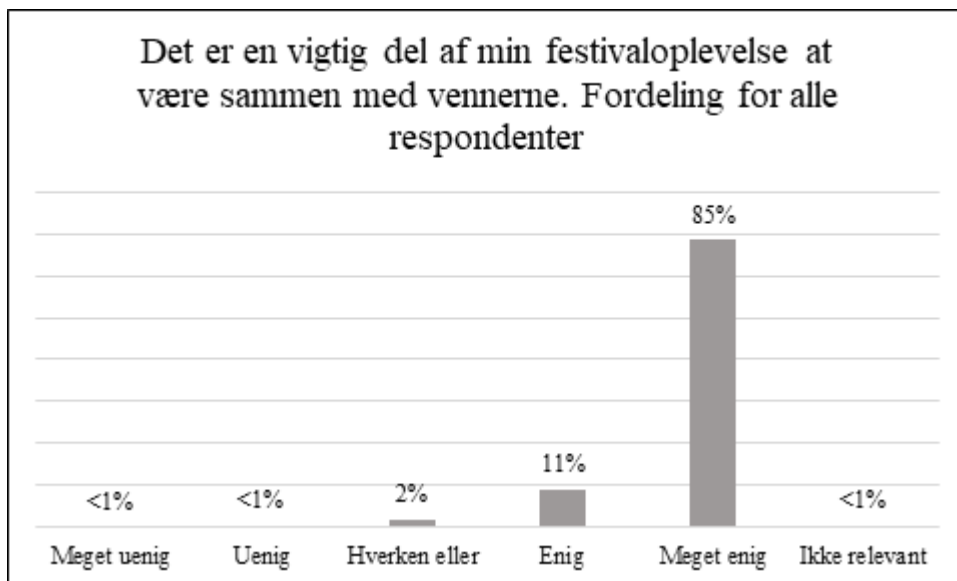
“Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på en uge sammen med mine nærmeste venner. Få ting er bedre end at sidde i stolen og hygge en hel dag”

Mand, 33 år, flere end 10 gange på Roskilde Festival

“Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på den bedste uge med mine venner, hvor man ikke skal tænke på andet end at have det sjovt”

Kvinde, 22 år, 5 gange på Roskilde Festival

⁶ <https://www.soundboks.com/dk/story/>

N= 807
 Meget uenig: 3
 Uenig: 4
 Hverken/eller: 20
 Enig: 92
 Meget enig: 684
 Ikke relevant: 4

Det statement, der omhandler vigtigheden af at være sammen med ens venner på festivalen, angiver 85% sig meget enige i - kun overgået af svarprocenten vedrørende vigtigheden af stemning, på 87% (se diagram afsnittet om stemning). Herudover er 11% enige, dermed svarer 96% at de vægter venner højt. Venner, kan vi konkludere, er en vigtig komponent af festivalgæsternes festivaloplevelse.

Venskaber betyder meget og mange forskellige ting på festivalen. For nogle er denne uge en vigtig del af vennegruppens sammenhold, hvor funktionen af Roskilde Festival bliver at skabe en fælles oplevelse. Festivalen fungerer på samme tid som et holdepunkt og et sted, der skabes nye minder for gruppen. Andre igen har venner, de kun ser denne ene uge på året.

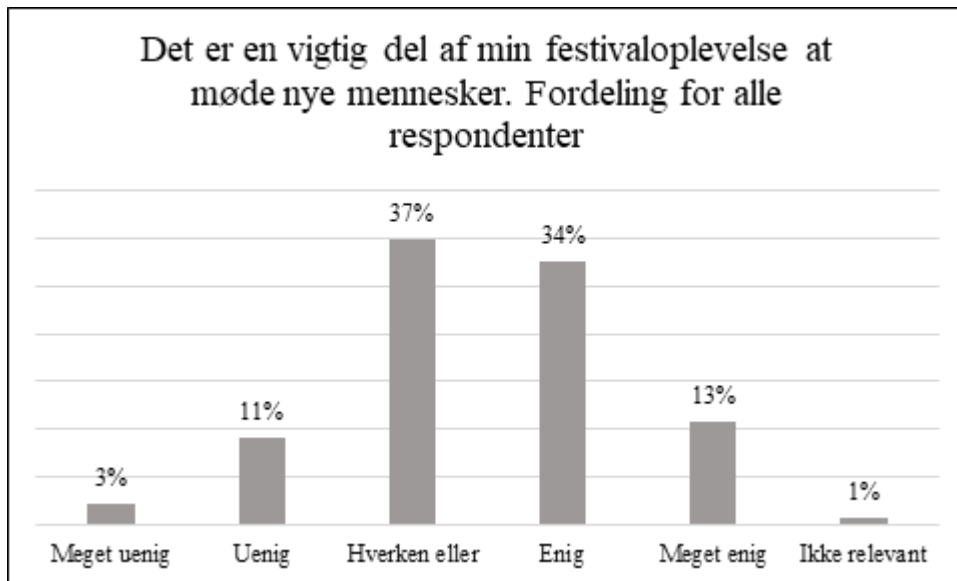
4.1.3 Nye venner

“De første dage før musikken er de hyggeligste, fordi alle er i campen og man hygger og lærer nye mennesker at kende”

Kvinde, 18 år, 1 gang på Roskilde Festival

“Jeg mindes særligt mine tidligere år på Roskilde, da jeg var yngre, hvor det handlede meget om fester, mine venner og at møde nye mennesker”

Kvinde, 26 år, 5 gange på Roskilde Festival

N= 807
 Meget uenig: 23
 Uenig: 92
 Hverken/eller: 299
 Enig: 276
 Meget enig: 108
 Ikke relevant: 9

Det er således vigtigt for respondenterne at tilbringe festivalen med venner. Men ved statementet omkring nye venner, er der en overvægt af respondenter, som svarer hverken/eller (37%). Dog er der næsten ligeså mange som erklærer sig enige (34%). Respondenter foretrækker muligvis at være sammen med deres egne venner, fremfor at opsøge nye venskaber, og når vi kigger på vigtigheden af åbenhed og stemning på festivalen (se nedenfor), tegner det et billede af, at *potentialet* for at kunne skabe nye venner er vigtigere end reel venskabelse.

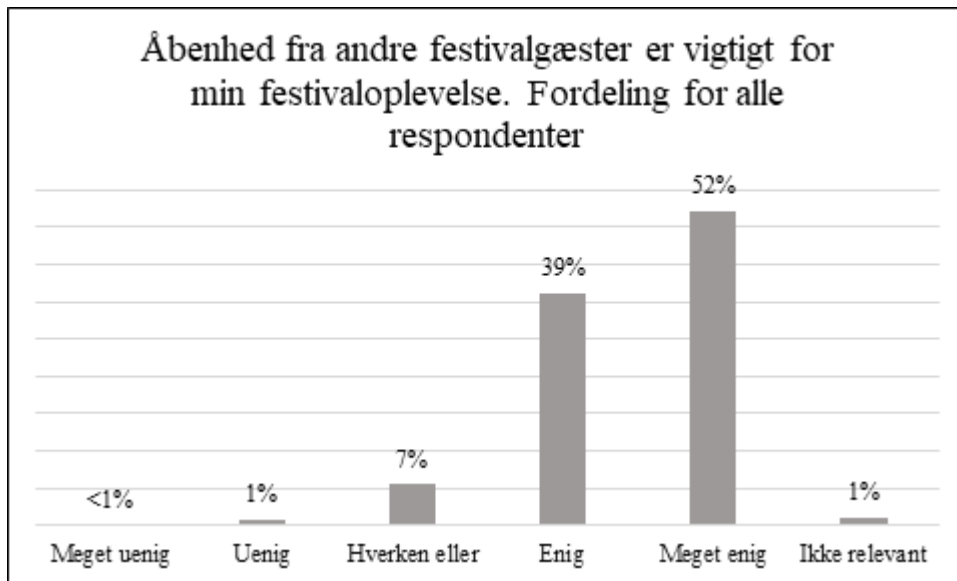
4.1.4 Åbenhed

“[Det er] dejligt at os gamle bliver accepteret af de unge, hvilket giver mulighed for at feste sammen med dem.”

Mand, 55 år, flere end 10 gange på Roskilde Festival

“Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på at [man kan] mærke, at folk passer på hinanden (for det meste), og alle hjælper hinanden til at have det fedt. Som om folk bare er lidt mere åbne end normalt - helt okay bare at småsnakke lidt med de andre i køen”

Mand, 32 år, flere end 10 gange på Roskilde Festival

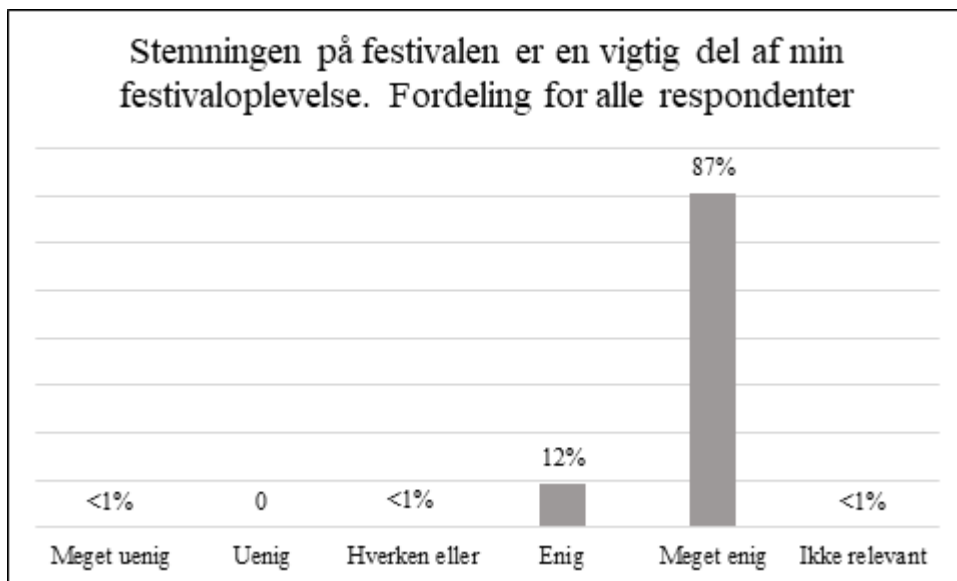
N= 807
 Meget uenig: 1
 Uenig: 9
 Hverken/eller: 55
 Enig: 311
 Meget enig: 421
 Ikke relevant: 10

Data viser, at der er en forskel på betydningen af at være sammen med vennerne og på det at skabe nye venner. Vi kan se, at åbenhed fra andre festivalgæster angives som værende meget vigtigt, 91% af respondenterne erklærer sig enige (39%) eller meget enige (52%) med dette statement. Åbenheden er for mange respondenter det, der gør, at man kan bevæge sig frit og føle sig tryk og glad på festivalen. Åbenheden fungerer i en vekselvirkning: Man forventer og oplever åbenhed, og er åben overfor andre.

4.1.5 Stemningen

“Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på Orange feeling - en helt speciel slags følelse som (jeg tror) kun findes her. En slags fælleskabsfølelse”

Kvinde, 25 år, 8 gange på Roskilde Festival

N= 807
 Meget uenig: 2
 Uenig: 0
 Hverken/eller: 4
 Enig: 93
 Meget enig: 706
 Ikke relevant: 2

Og netop åbenheden, siger mange af respondenterne, er en vigtig del af stemningen på festivalen. At stemningen er vigtig for festivaloplevelsen er den overvældende vinder, når vi kigger på respondenternes enighed – hele 87% siger, at de er meget enige. Lægger vi de, der er enige, oveni, finder vi at 99% af respondenterne mener at stemningen er en vigtig del af at være på Roskilde Festival!

Det fremhæves, at netop stemningen er noget af det, der gør, at Roskilde Festival skiller sig ud i festivallandskabet. Noget som ”stemning” er svært at definere og beskrive (mange læner sig op ad Roskilde Festivals egen kampagneslogan ”Orange Feeling”), men i tidligere års interviews og i respondenternes svar i denne undersøgelse, kan vi sige, at åbenheden er en del af festivalstemningen. Dog ikke det hele. Der er en speciel energi på festivalen.

Forventning har en stor rolle at spille i, hvad stemningen skyldes og indeholder. Stemningen kan mærkes, når man stiger af toget (måske endda når man stiger på toget på vej til festivalen?) og rammer for alvor, når man kommer ind på festivalpladsen. I mødet med andre mennesker, er der en forståelse af, at vi alle er her for at have en god oplevelse. I mødet med fællesskabet, opstår der en forståelse af, at når vi alle er her for at have en god oplevelse, så er det noget, vi aktivt skaber ved at opføre os ordentligt og vise hinanden respekt. Nogle respondenter beskriver det som at ”skuldrene falder ned”, når man træder ind på pladsen.

“Roskilde Festival er for sommeren, hvad julen er for vinteren. Så Sommeren i år, bliver som en vinter uden jul.”

Kvinde, 37, flere end 10 gange på Roskilde Festival

Et billede på festivalens betydning, der dukkede op i et par respondenters svar, beskriver klart hvordan stemningen påvirker festivaldeltagerne: For nogle er Roskilde Festival for sommeren, hvad julen er for vinteren. Dette er en sjov måde at beskrive festivalen som en ungdomskulturel og vennebaseret tradition; en fest, der som julen er en med spænding imødeset og glædelig del af kalenderåret. For mange er julen en tid med afslapning, gavmildhed og samvær, eller burde i hvert fald være det – og dette er også, hvad mange forventer af Roskilde Festival.

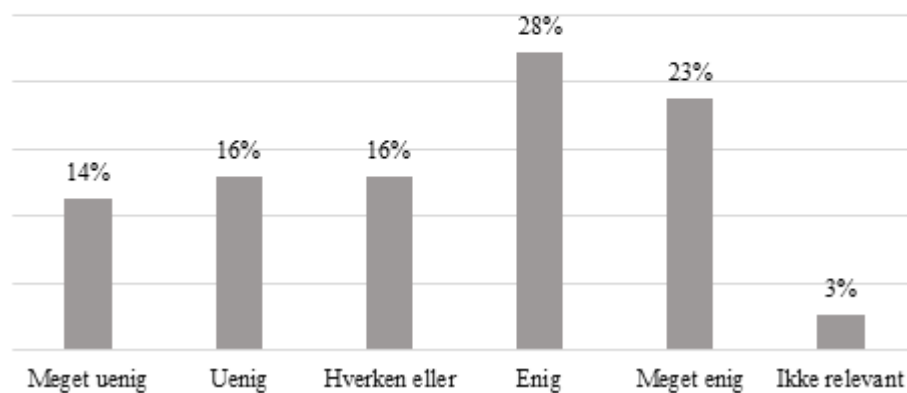
Noget, der ikke har været en del af dette års undersøgelse, men som kom op især i rapporten fra 2019 er, at deltagerne oplever, at der er stor tryghed forbundet med at tage på festival, noget som har stor betydning for, hvordan man oplever det at færdes på festivalen. Dette betragtes også som et udtryk for en særlig festivalkultur. For de flestes vedkommende regner man med, at andre passer på en, hvis der sker noget. Og man passer på hinanden og reagerer på deltagere, der ser ud til at have det dårligt eller være i problemer. Der er en følelse af, at der er en lille chance for at komme til skade eller at have en ubehagelig oplevelse med andre mennesker, men hvis det skulle ske, så lader forbipasserende ikke bare stå til. Som nuancering til denne teori, er der en pointe, der er værd at have med: I tidligere undersøgelser var et fund, at kvinder især udvikler tryghedsstrategier og aktivt beskytter hinanden på Roskilde Festival. Dette er et fund der kan bruges til at sætte spørgsmålstejn ved den gængse opfattelse af, at festivalen er et objektivt trygt sted, og til at cementere, at følelsen af tryghed er noget, der skabes af og mellem individerne på festivalen.

4.1.6 Spil og lege

“Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på gode oplevelser og sjove øjeblikke med vennerne, hvor man har drukket nogle øl og spillet noget ølbowlings”

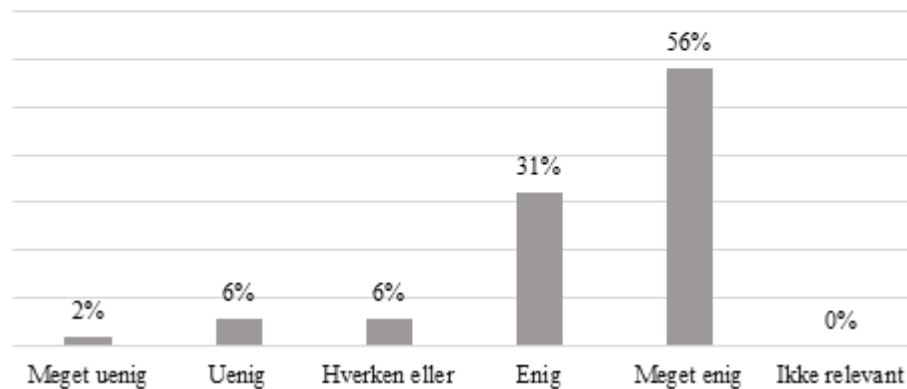
Mand, 23 år, 4 gange på Roskilde Festival

Ølbowling, ølpløk og/eller lignende spil er en vigtig del af min festivaloplevelse. Fordeling for alle respondenter

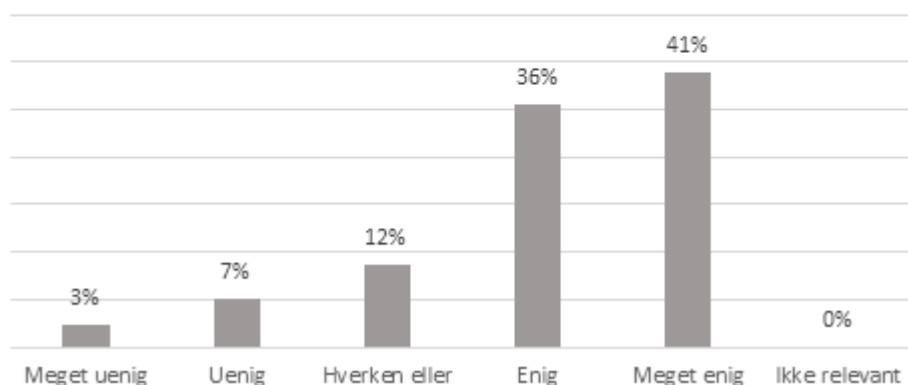
N= 807
 Meget uenig: 113
 Uenig: 130
 Hverken/eller: 129
 Enig: 222
 Meget enig: 187
 Ikke relevant: 26

Ølbowling, ølpløk og/eller lignende spil er en vigtig del af min festivaloplevelse. Fordeling for 15-20 årige

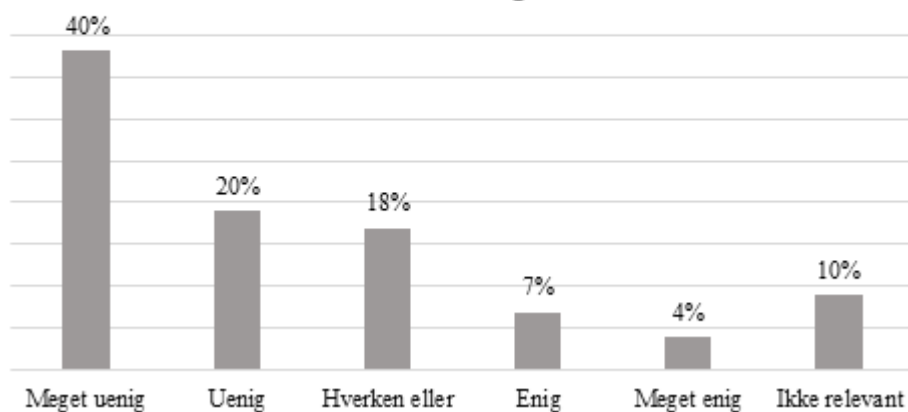
N= 52
 Meget uenig: 1
 Uenig: 3
 Hverken/eller: 3
 Enig: 16
 Meget enig: 29
 Ikke relevant: 0

Ølbowling, ølpløk og/eller lignende spil er en vigtig del af min festivaloplevelse. Fordeling for 21-25 årige

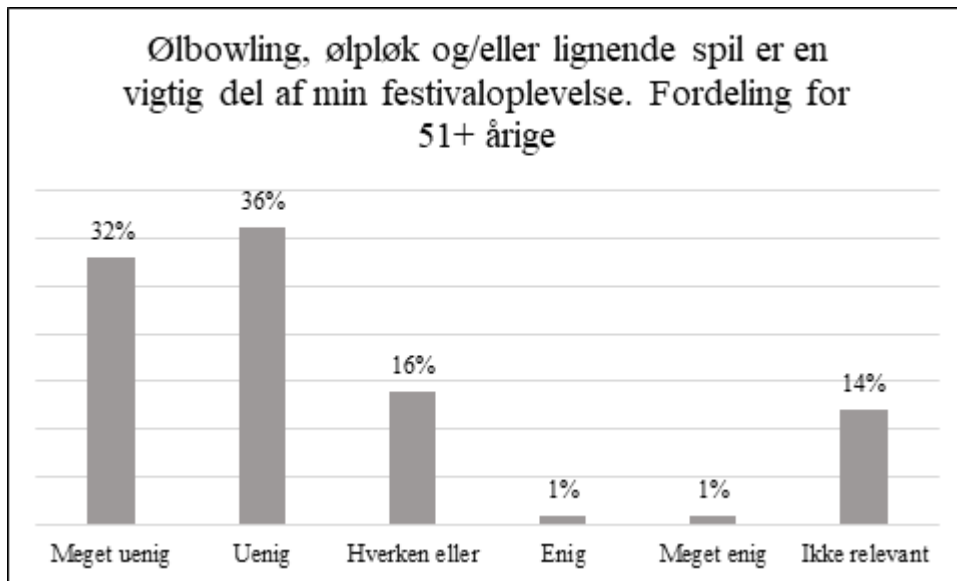

N= 282
Meget uenig: 9
Uenig: 20
Hverken/eller: 35
Enig: 102
Meget enig: 116
Ikke relevant: 0

Ølbowling, ølpløk og/eller lignende spil er en vigtig del af min festivaloplevelse. Fordeling for 41-50 årige

N= 94
Meget uenig: 38
Uenig: 19
Hverken/eller: 17
Enig: 7
Meget enig: 4
Ikke relevant: 9

N= 87
 Meget uenig: 28
 Uenig: 31
 Hverken/eller: 14
 Enig: 1
 Meget enig: 1
 Ikke relevant: 12

Sammenligningen med julen er passende som en indgang til at beskrive spil og lege på festivalen, omend bare på et metaforisk plan. For det ses at grupperne fra 41 år og ældre ikke finder statementet om spil og lege så vigtigt. Hvorimod de unge, især de 15-25 årige, finder spil meget vigtige for deres festivaloplevelse. Man kan sige, at de unge festivaldeltagere vægter leg højere i højtiden "Roskilde Festival". Dette bekræfter fund fra tidligere års undersøgelser. Her spillede især ølbowling en stor rolle i, hvordan de helt unge var på festival⁷. Der er brug for mere data, der kan hjælpe til at undersøge i dybden, hvad ølbowling betyder for relationerne og festivaloplevelsen, når det er positivt for dem, der deltager i legen. Det kan dog slås fast, at det er mere end tidsfordriv, når det betyder så meget for så mange.

4.1.7 Afbræk

"Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på en enorm glæde ved at være fri for forpligtelser i en hel uge. Ikke som en normal ferie, men en ferie hvor jeg aktivt deltager men

⁷ Se rapporten "Det er jo bare Roskilde" fra 2019. I undersøgelsen forud for 2019-rapporten, der undersøgte tryghed og utryghed, kom ølbowling op som en kilde til utryghed og grænseoverskridelser for de, der ikke deltager i spillet.

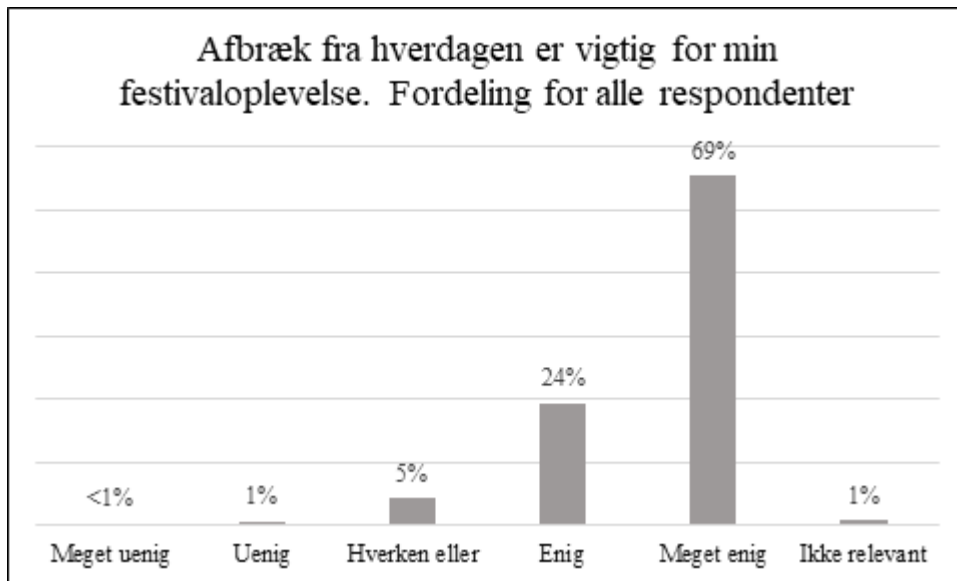
uden normer for hvad der er korrekt. Så er der glæden ved at blive ført væk i musikken.

Minder om fri leg og fantasi i en uge”

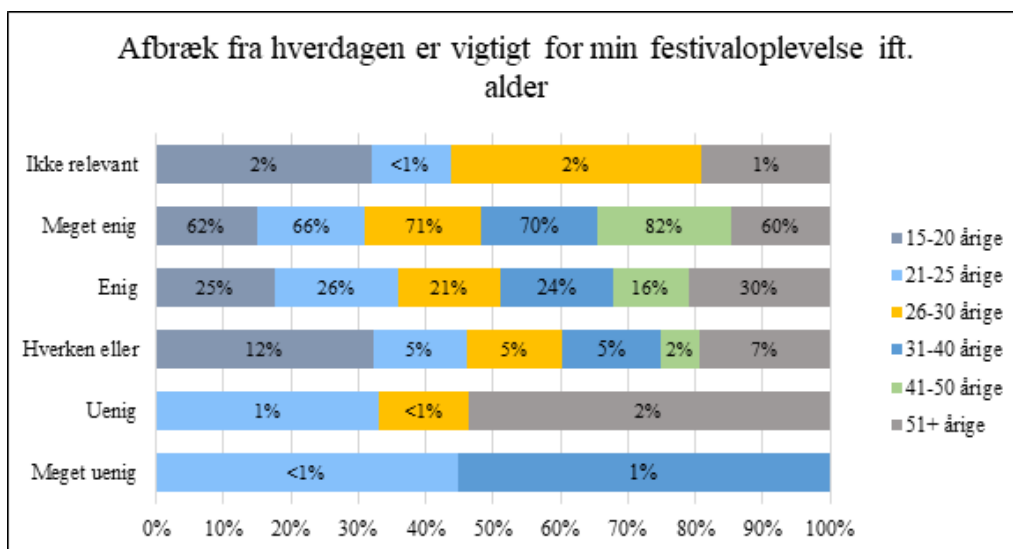
Mand, 42 år, 10 gange på Roskilde Festival

“Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på en stemning af at dele et “frirum” hvor alle er til stede og deler en masse anderledes oplevelser, end hvad hverdagen byder på”

Kvinde, 23 år, 5 gange på Roskilde Festival

N= 807
Meget uenig: 3
Uenig: 7
Hverken/eller: 43
Enig: 193
Meget enig: 553
Ikke relevant: 8

	Meget uenig	Uenig	Hverken/ eller	Enig	Meget Enig	Ikke relevant
15-20	0	0	6	13	32	1
21-25	2	4	14	74	186	2
26-30	0	1	9	38	126	4
31-40	1	0	6	27	80	0
41-50	0	0	2	15	77	0
51+	0	2	6	26	52	1

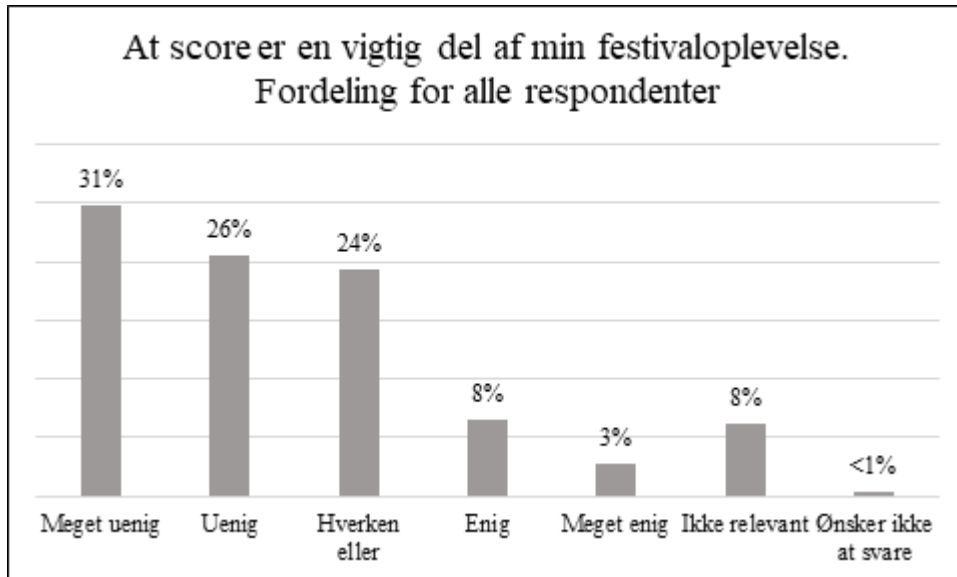
Note til diagram nummer to: procenttallet henviser til procentsatsen for aldersgruppen. Det betyder for eksempel, at 62% af de 15-20-årige er meget enige i statementet.

At afbræk fra hverdagen er vigtigt for festivaloplevelsen er 93% af respondenterne enten enige (24%) eller meget enige (69%) i. At netop Roskilde Festival er dette afbræk, viser respondenternes svar, når de forklarer, hvad Roskilde Festival betyder for dem. Roskilde Festival er noget, respondenterne ser frem til i lang tid, og repræsenterer for mange langt mere end bare en uge, hvor man kan høre musik. Alle de foregående elementer (venskaber, musik, stemning, spil og lege, osv.) spiller ind, men det samme gør fraværet af disse ting i hverdagen - eller nærmere, tilstedeværelsen af forventninger og forpligtelser i hverdagen har en indflydelse på, hvorfor Roskilde Festival er et afbræk. Dette er dog ikke nødvendigvis negativt: Flere respondenter lægger vægt på, at de er glade for det liv, de har med ansvar på job og i familien, men de giver også udtryk for, at denne uge betyder, at det bliver lidt lettere at være glad i hverdagen. For disse respondenter er festivalen som afbræk ikke et modstykke til hverdagen, blot et komplement. For andre igen er udsigten til festivalen som afbræk netop noget af det, der holder dem kørende, når det bliver træt i dagligdagen. Det er de unges højtid med vennerne.

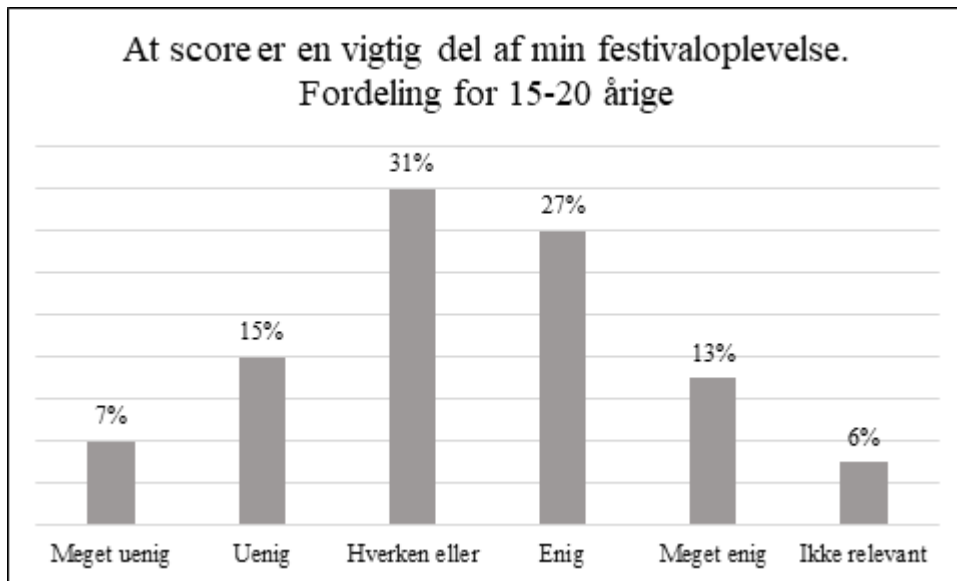
4.1.8 Scoringer

“Jeg har mange minder fra Roskilde Festival, der bl.a. indebærer scoringer, som jeg aldrig havde haft, hvis ikke det var på Roskilde Festival”

Kvinde, 21 år, 4 gange på Roskilde Festival

N= 807
Meget uenig: 248
Uenig: 206
Hverken/eller: 194
Enig: 65
Meget enig: 28
Ikke relevant: 62
Ønsker ikke at svare: 4

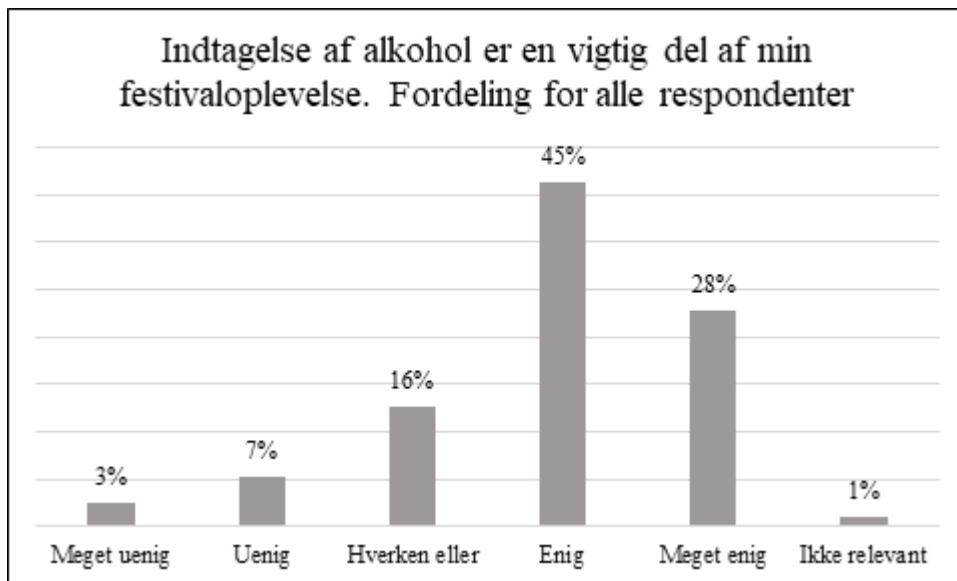
N= 52
 Meget uenig: 4
 Uenig: 8
 Hverken/eller: 16
 Enig: 14
 Meget enig: 7
 Ikke relevant: 3

For statementet om scoringer er det kun den unge kategori mellem 15-20 år, hvor der er flere som er enige (27%) end uenige (15%), når det kommer til, hvorvidt dette element er vigtigt for deres festivaloplevelse. Det hyppigste svar er hverken/eller, med 31%, men sammenlagt er 40%, et stort mindretal, enten enige eller meget enige. Ud fra sidste års og dette års undersøgelser, er der desværre ikke nok kvalitativ data, der kan pege på, hvorfor de unge respondenter er mere enige end uenige. Ud fra tallene kan det blot konstateres, at det ikke har nogen høj prioritering hos respondenterne fra aldersgrupperne 21 år og opefter. I enkelte interviews i tidligere års forskning med festivaldeltagere, der aldersmæssigt var i starten af 20erne, viste det sig, at det at score, endda det at have sex på festivalen, slet ikke er vurderes højt, det er faktisk næsten uinteressant. Af nogle vurderes det at være decideret ”klamt” på grund af den generelle personlige hygiejne (eller mangel på samme), man som festivaldeltager har. En respondent i spørgeskemaet i 2020 udtrykker, at det faktisk er sjovere at grine med vennerne over mislykkede forsøg på at score end faktisk at score – man deler festivalhistorier som en del af fællesskabsoplevelsen og det man kan kalde fællesskabelsen, eller styrkelsen af venskabet.

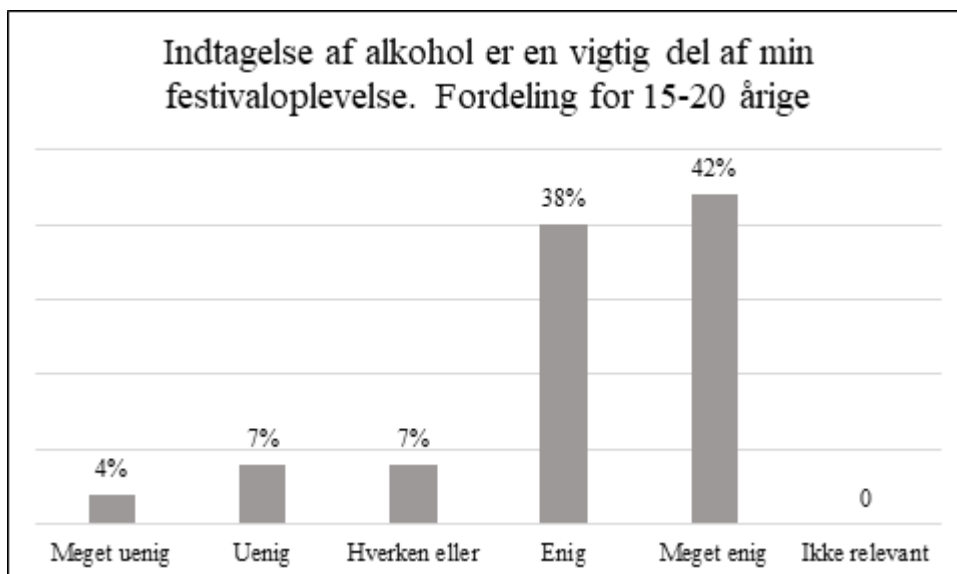
4.1.9 Fester og indtagelse af alkohol

“Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på lunkne øl i bagende sol”

Mand, 24 år, 6 gange på Roskilde Festival

N= 807
Meget uenig: 25
Uenig: 53
Hverken/eller: 127
Enig: 363
Meget enig: 229
Ikke relevant: 10

N= 52
Meget uenig: 2
Uenig: 4
Hverken/eller: 4
Enig: 20
Meget enig: 22
Ikke relevant: 0

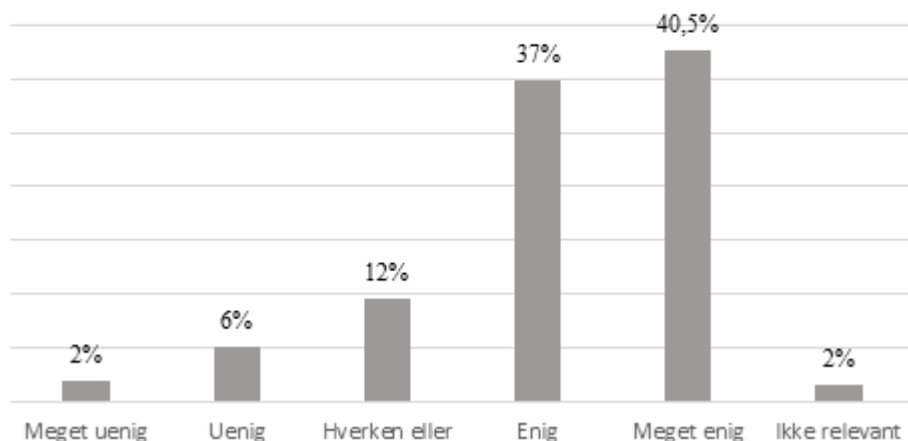
N= 87
 Meget uenig: 28
 Uenig: 31
 Hverken/eller: 14
 Enig: 1
 Meget enig: 1
 Ikke relevant: 12

Når det gælder indtagelse af alkohol, er der flest respondenter i søjlen for de, der er enige i, at det er en vigtig del af festivaloplevelsen – 45%. Hertil er 28% meget enige. De helt unge, 15-20 årige, er den eneste gruppe, hvor der er flere, der er meget enige (42%) end enige (38%), og det er først ved den ældste gruppe, 51+ årige, at det skifter til at flere svarer hverken/eller (31%) end erklærer sig enige (26%).

“Når jeg tænker på Roskilde Festival, tænker jeg på lange sommernætter, random fester på hovedstien igennem camps, random fester rundt gennem Dream City”

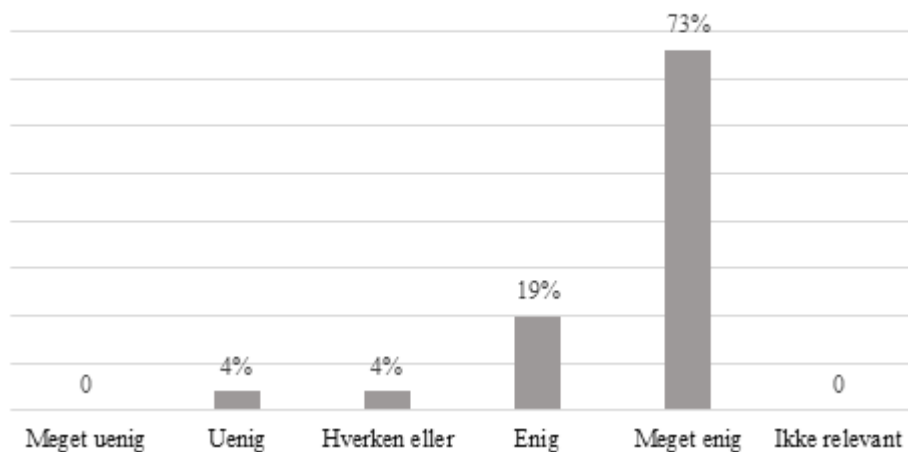
Kvinde, 27 år, 2 gange på Roskilde Festival

Festerne er en vigtig del af min festivaloplevelse.
Fordeling for alle respondenter

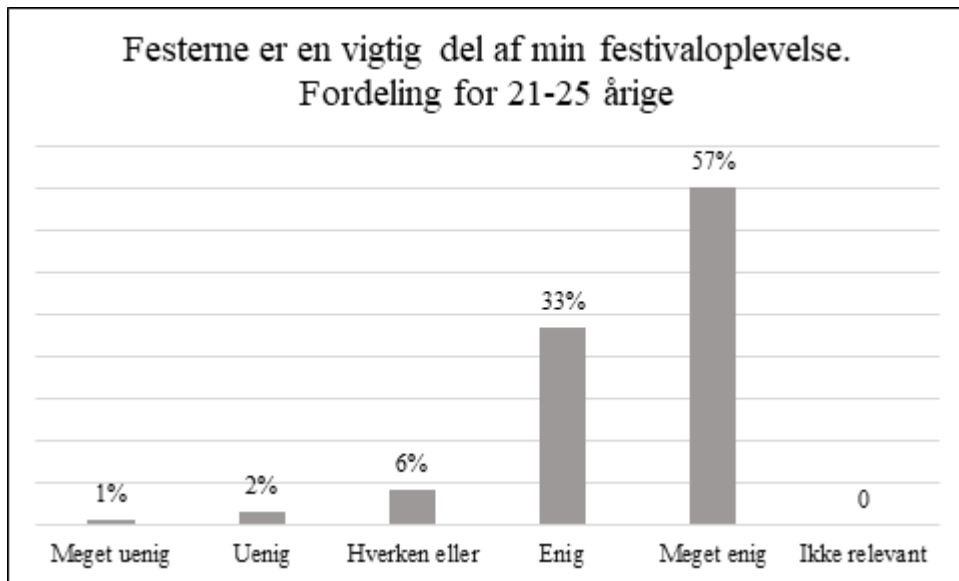

N= 807
Meget uenig: 19
Uenig: 51
Hverken/eller: 96
Enig: 299
Meget enig: 327
Ikke relevant: 15

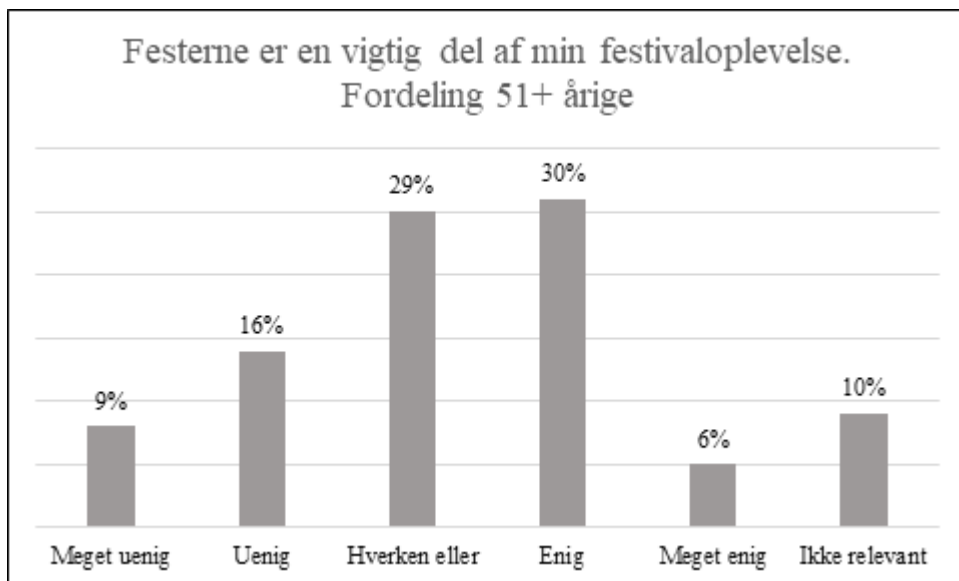
Festerne er en vigtig del af min festivaloplevelse.
Fordeling for 15-20 årige

N= 52
Meget uenig: 0
Uenig: 2
Hverken/eller: 2
Enig: 10
Meget enig: 38
Ikke relevant: 0

N= 282
 Meget uenig: 3
 Uenig: 7
 Hverken/eller: 17
 Enig: 94
 Meget enig: 161
 Ikke relevant: 0

N= 87
 Meget uenig: 8
 Uenig: 14
 Hverken/eller: 25
 Enig: 26
 Meget enig: 5
 Ikke relevant: 9

Nogenlunde det samme mønster ses ved statementet om, hvorvidt fester er vigtige for festivaloplevelsen – her svarer 40,5% af respondenterne, at de er meget enige, og 37% at de er enige. De yngste grupper (15-20 årige, og 21-25 årige) er de eneste, hvori flere er meget enige end enige. For

kontekst er det 199 respondenter, altså knap en fjerdedel af de samlede respondenter der er meget enige i, at fester er vigtige for festivaloplevelsen. Det er først i den ældste gruppe (51+ årige), at andelen der svarer hverken/eller kommer op i nærheden af andelen, der svarer enig. Vi kan dermed konkludere, at fester og alkohol er en vigtig del af respondenternes festivaloplevelse. Dette bekræftes og uddybes, når analysen dykker længere ned i respondenternes festivaloplevelse.

4.2 Opsummering

Der er mange elementer, der gør Roskilde Festival til Roskilde Festival. Dette afsnit har kortlagt nogle af dem. De elementer af festivalen, der kan siges mest om, ud fra denne undersøgelse, er (eksisterende) venner, musik, stemningen, åbenhed fra andre festivalgæster og festivalen som afbræk eller frirum. Ingen af disse elementer kan skilles fra hinanden, men kan undersøges hver for sig for at finde ud af, hvordan de påvirker hinanden.

Selvom mange tager på festival for at dyrke egne interesser, skabe personlige oplevelser og være sammen med eksisterende venner, er det et vilkår, at andre mennesker er en del af de oplevelser. Og selvom man er taget på festival med eksisterende venner, er det et en del af kulturen at være åben overfor meddeltagere, og man forventer også, at andre festivalgæster er åbne.

At størstedelen af respondenterne bruger festivalen som et afbræk/frirum fra hverdagen kan måske være med til at forklare stemningen – hvis så mange kan lade skuldrene falde ned, fordi de endelig har en pause fra hverdagen, kan man forestille sig, at denne afslappethed spreder sig og forstærkes i takt med, at den påvirker flere og flere. At festivalen bruges som afbræk/frirum ligger også et vis pres på, at det skal være en god oplevelse. Undersøgelsen fra 2019 viser, at folk investerer meget i at tage på festivalen, økonomisk og følelsesmæssigt, hvilket lægger yderligere pres på den gode oplevelse.

I resten af rapporten fortsætter analysen af disse temaer, og af hvad de betyder for respondenternes festivaloplevelse, samt hvordan de spiller sammen med respondenternes reaktion på aflysningen af festivalen i 2020.

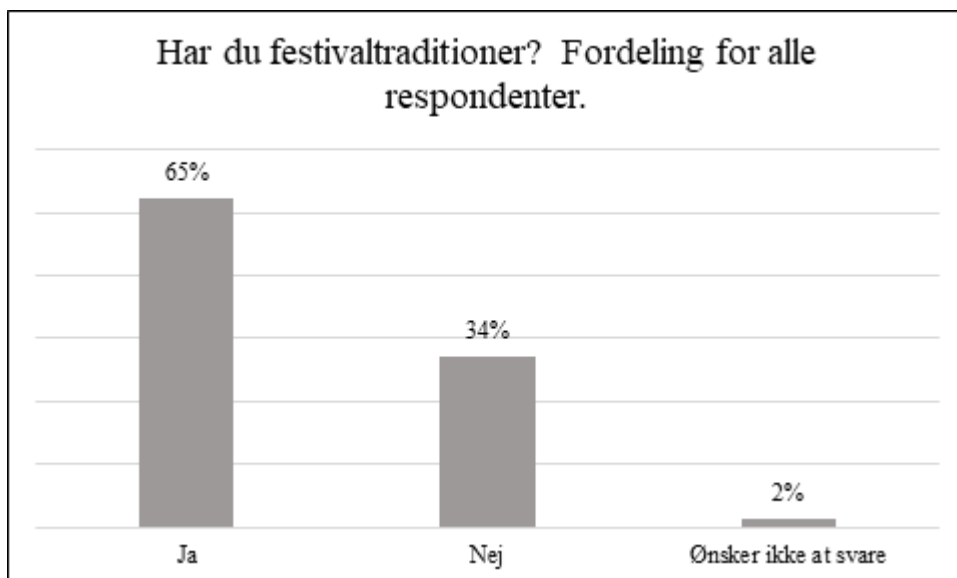
5.0 Hvad er omfanget og betydningen af festivaltraditioner?

En af måderne hvorpå man kan forstå, hvad festivallivet indebærer, er ved at undersøge følgende:

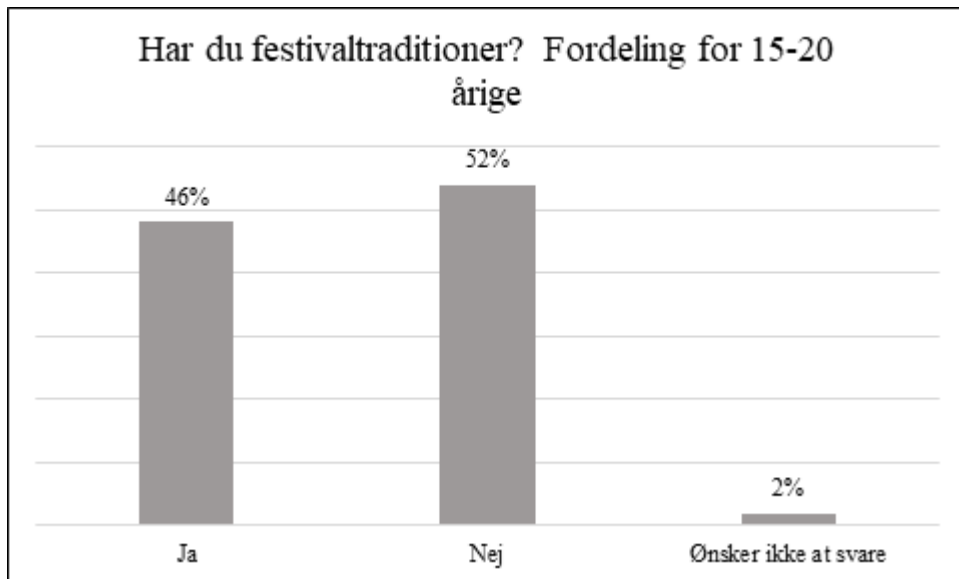
- I hvilket omfang respondenterne har festivaltraditioner
- Hvad traditionerne betyder for respondenterne
- Hvad traditionerne er

Ved at undersøge om der er nogle ting, som respondenterne knytter til lige præcis Roskilde Festival, kan vi blive klogere på, hvorfor folk kommer tilbage år efter år – hvad er ingredienserne i gæsternes tilknytning til festivalen?

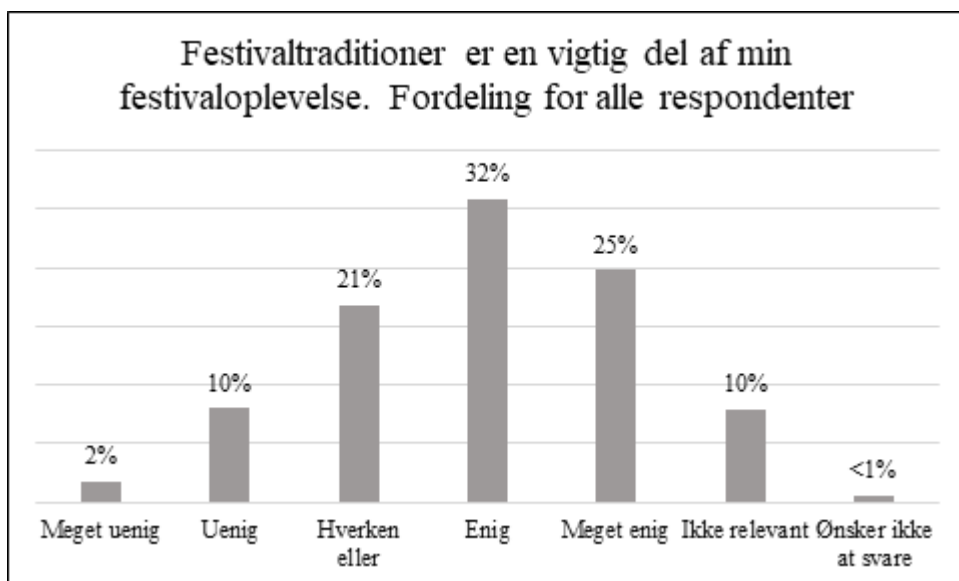
5.1 Hvor mange har festivaltraditioner, og hvor vigtige er traditionerne?

N= 807
Ja: 523
Nej: 271
Ønsker ikke at svare: 13

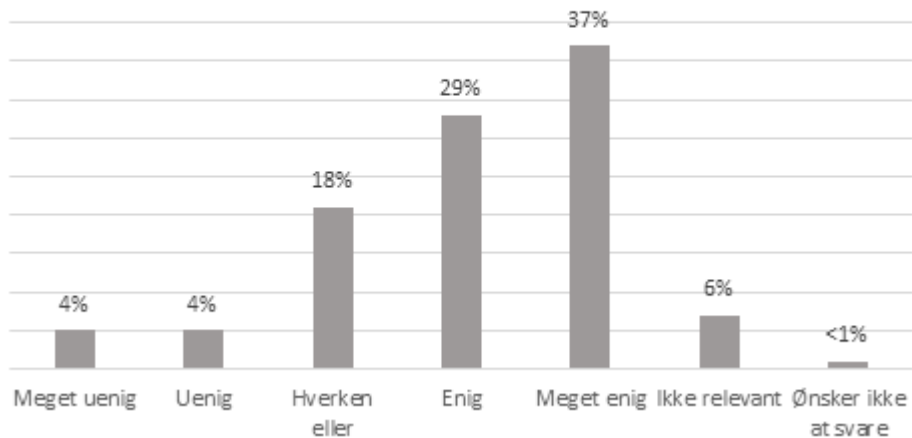

N= 52
 Ja: 24
 Nej: 27
 Ønsker ikke at svare: 1

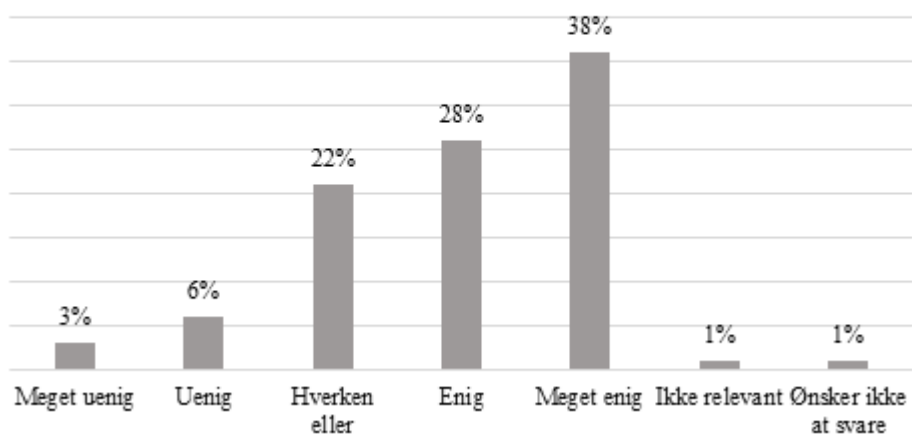
N= 807
 Meget uenig: 17
 Uenig: 80
 Hverken/eller: 168
 Enig: 259
 Meget enig: 198
 Ikke relevant: 79
 Ønsker ikke at svare: 6

Festivaltraditioner er en vigtig del af min festivaloplevelse. Fordeling for 31-40 årige

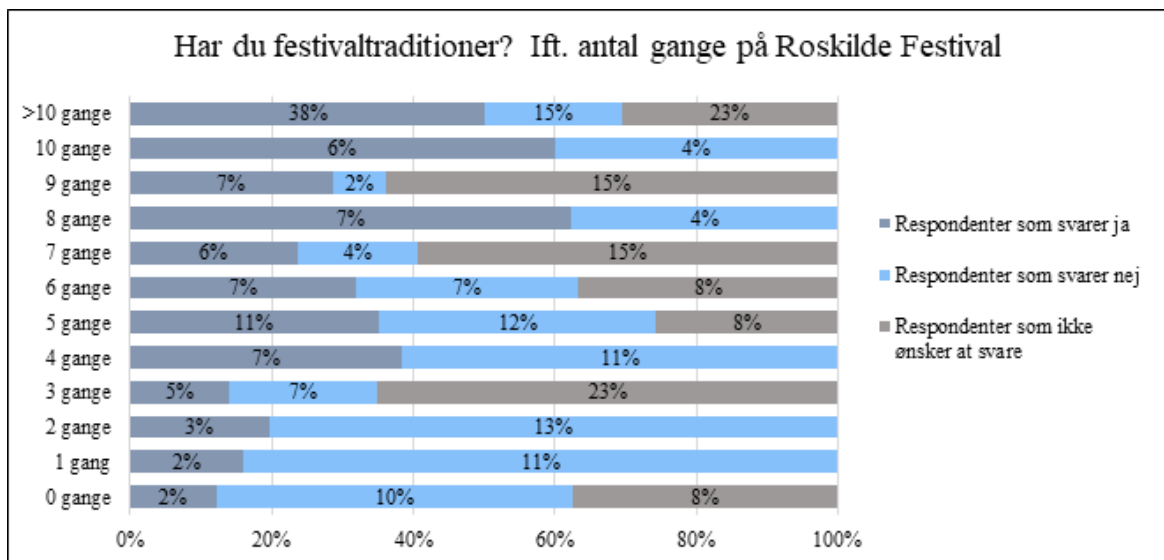

N= 114
 Meget uenig: 5
 Uenig: 5
 Hverken/eller: 21
 Enig: 33
 Meget enig: 42
 Ikke relevant: 7
 Ønsker ikke at svare: 1

Festivaltraditioner er en vigtig del af min festivaloplevelse. Fordeling for 41-50 årige

N= 94
 Meget uenig: 3
 Uenig: 6
 Hverken/eller: 21
 Enig: 26
 Meget enig: 36
 Ikke relevant: 1
 Ønsker ikke at svare: 1

Antal gange:	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10+
Ja	13	11	17	26	35	55	35	32	35	36	29	199
Nej	28	30	36	20	29	32	18	12	11	5	10	40
Ønsker ikke	1	0	0	3	0	1	1	2	0	2	0	3

Note til det sidste diagram:

procenttallet er procenten af det samlede antal respondenter, der har sagt hhv. ”ja”, ”nej”, eller ”ønsker ikke at svare”. I den øverste række betyder det for eksempel, at 38% af de, der har svaret ”ja”, har været på Roskilde Festival flere end 10 gange på Roskilde Festival.

I det første diagram over alle respondenter ses det, at der er et overtal af respondenter som har festivaltraditioner, 65%, eller næsten to tredjedele. Alder spiller kun lidt ind på disse svar: Når det kommer til alder, ses det, at respondenterne i aldersgruppen 15-20 år er den eneste aldersgruppe, hvor der er en overvægt af respondenter (52%), som svarer nej til, at de har traditioner. Dette kan reflektere, at disse respondenter i højere grad er de samme, som kun har været på Roskilde Festival 0-2 gange; den samme gruppe som ikke har nogle traditioner. Det ses også, at jo flere gange respondenterne har været på festivalen, desto større forskel er der på ja og nej, med en hældning mod at svare ja, efterhånden som erfaringen med at være på festivalen stiger.

Når man ser på vigtigheden af festivaltraditioner, så er der en overvægt af respondenter som er enige (32%) eller meget enige (25%) i, at festivaltraditioner er vigtige. Henholdsvis 37% og 38% i aldersgrupperne 31-40 år og 41-50 år, udtrykker stor enighed om at festivaltraditioner er vigtige. Det samme gør de, som har været på Roskilde Festival mere end 10 gange (39% meget enige). I disse kategorier var der også en overvægt af respondenter, som har festivaltraditioner. Det kan konkluderes, at alder og erfaring på festival har en betydning for, hvorvidt festivaltraditioner er vigtige for respondenterne.

5.2 Hvad indebærer respondenternes festivaltraditioner?

Efter spørgsmålet om, hvorvidt respondenterne havde festivaltraditioner, blev de opfordret til at beskrive deres festivaltraditioner, i fald de har nogen. I alt 352 respondenter svarede på dette spørgsmål, hvilket svarer til ca. 43,5% af de 807, der tæller med i det samlede datasæt.

“Drikkevarer”, “mad” og “personer” er de kategorier, der oftest dukker op, når respondenterne svarer på, hvad deres festivaltraditioner indebærer. Disse kategorier dukker op i henholdsvis 160 for “drikkevarer” (45,5% af n=352 og 20% af det samlede datasæt), 147 for “mad” (42% af n= 352, og 18% af det samlede datasæt) og 141 besvarelser for “personer”, svarende til (40% af n=352, og 17,5% af n=807). Hertil opstår festivaltraditioner i kategorien “Events/aktiviteter” 97 gange (27,5% af n=352). “Lokationer/geografi” (n=72), “Musik” (n=69), og “Udseende + genstande” (n=67) ses i knap 20% af svarene på spørgsmålet. Kategorien “før eller efter festivalen” ses 48 gange (13,5%), mens “Udtryk” og “bestemte dage” opstår hhv. 8 og 6 gange, nogenlunde svarende til 2% af svarene.

“Vi har masser af traditioner fx Tequila tirsdag, omdøbningsonsdag, Underberg dag og meget mere”

Kvinde, 21 år, 3 gange på Roskilde Festival

I respondenternes svar ser vi, at der ikke er skarpe skillelinjer mellem de forskellige kategorier; de fleste hænger sammen med mindst én af de andre. For eksempel svares der at især “drikkevarer” og “personer” er knyttet til bestemte dage - og hinanden. De fleste, der nævner især drikkevarer, beskriver specifikke typer alkohol: Sort Slots, Pisang Ambong, Minttu, Asti, etc. samt bestemte måder det skal drikkes på - ølbong, på vej til festivalpladsen, på den første dag i rigtige glas eksempelvis. Nogle har deciderede dage dedikeret til en bestemt drink (portvinstirsdag), eller tidspunkter på dagen (Fernet Branca til morgenmad). Dette foregår sammen med en afgrænset gruppe mennesker, for det meste lejren. Et rørende eksempel på en alkoholrelateret tradition er de, der altid skal forbi mindestenen og “skåle” med de, der døde i ulykken til Pearl Jam-koncerten på festivalen i 2000.

“Jeg spiser 1 flæskestegsburger selvom jeg er vegetar”

Kvinde, 25 år, 9 gange på Roskilde Festival

“Bl.a. at spise dåseleverpostej. Dåseleverpostej spises kun på Roskilde”

Kvinde, 25 år, 8 gange på Roskilde Festival

Næst efter drikkevarer er mad den kategori, som oftest nævnes som en del af respondenternes festivaloplevelse. Noget antager skikkelse af tradition, når mange respondenter nævner bestemte retter, de skal spise, plejer at spise eller madboder, de skal besøge, for eksempel flæskestegssandwich eller Dixie burger - begge retter nævnes endda af folk, der siger, at de er vegetarer resten af året; men

lige netop disse retter er nogle, der bare hører til festivaloplevelsen. For andre handler det om bare at besøge madboder, nogle så mange som muligt, mens andre skal prøve de nye madboder, der kommer til hvert år. Men ikke kun madboderne leverer den traditionsbundne mad. Dåseleverpostej eller -tun, rugbrød, er nævnt som "hjemmelavede" kulinariske oplevelser, der har en plads blandt respondenterens måde at være på festival.

Udover bestemte steder eller bestemte typer mad kobles fællesskabet – altså andre deltagere – til festivalmadoplevelsen: Respondenterne svarer, at andre deltagere også er ret vigtige for den del af festivaloplevelsen, der drejer sig om at spise, og madtraditionerne har for dem en social dimension. Deltagerne arrangerer deciderede "jule-" eller "påskefrokoster" i løbet af festivalen og afholder dem med deres camp. Andre igen bruger netop et måltid som samlingspunkt for venner og familie.

"I always walk all around the campsite the first few warmup days just to look at different camps and people and chat with them"

Mand, 44 år, flere end 10 gange på Roskilde Festival

For det er ikke kun de personer, man bor med, der er en del af festivaltraditionerne. Nogle respondenter mødes fast med familiemedlemmer og fejrer fødselsdage eller en udvalgt koncert, andre har "Roskildevener", de kun ses med på Roskilde Festival. Andre igen beskriver, hvordan en fast del af deres festival er at gå rundt i campingområdet og iagttage deres festivalfæller. Andre har det mere specifikke mål at møde en svensker, inden festivalen er omme. Nogle respondenter beskriver, at de knytter en helt bestemt kommentar til en i forvejen bestemt hændelse (f.eks. hvis nogen kommer til at træde på et glas), eller mindes sproglige udtryk eller begivenheder, der i løbet af festivalen bliver til et kulturelement, der styrker den interne samhørighed.

"Vi plejer at brænde et par sko som en "ofring til festivalguderne" så vi kan få godt vejr året efter"

Kvinde, 21 år, 4 gange på Roskilde Festival

Kategorien udseende + genstande dækker over de konkrete, fysiske ting, der betyder noget for vores festivaloplevelse. De fleste svar i denne kategori omhandler tøj og sko. Nogle har kostumer (Spiderman, Rumpirat), der går igen år efter år, andre kostumer der passer til det tema, deres camp har valgt det år. For nogle skal en bestemt nederdel eller en bestemt farve tøj være med hvert år. En rygsæk har været med så mange gange, at den er blevet en maskot for campen. Sko bliver gået i smadder, de bliver brændt til "festivalguderne" eller skal købes på festivalen. For andre igen er gummistøvler, sammen med solcreme, for at være forberedt på det hele, en obligatorisk del af et festivaludstyr, man tager med.

“I vores camp holder vi hvert år en "pink onsdag" med reference til citatet fra filmen Mean Girls: "On Wednesdays we wear pink" ... hvor vi pynter hele vores camp med lyserøde ting og sager og har alle lyserødt på fra top til tå”

Kvinde, 25 år, 5 gange på Roskilde Festival

Nogle objekter hører specifikt til måden, man bor på. Det er det samme telt eller campingvogn, der udgør et såkaldt tema i campen sammen med en bestemt type pynt og udsmykning, fx skal havenissen med. Det at ligge i teltet, der bliver for varmt, og madrassen, der bliver slæbt udenfor, er for nogle med til at definere festivaloplevelsen. Campflag, faner eller den unikke *Alien og Ko* hører også til det, der går igen år efter år, og som anses for en del af festivaludstyret og -traditionen. I forberedelse til festerne skal der laves og findes ølbong, anlæg, og måske endda lys. Broen der forbinder Øst og Vest-områderne på festivalpladsen har fået en symbolsk betydning. Også gensynet med Orange Scene emmer af nostalgi, stedet skal foreviges i form af et billede, hvorpå man optræder med eller uden tøj på. Disse steder aktiverer en nostalgi og hører til blandt de emotionelle rekvisitter.

“Jeg gennemlytter HELE programmet. 4-5 numre med hver artist/band. Og gerne lige et par YouTube videoer fra med live-optrædener, så jeg kan se hvordan de er live. Så farvekoder jeg hele programmet med “Must see” “Maybe” “if nothing else is good” og “don’t even go there”. Det er lidt nørdet. Men jeg er der for musikken! Og jeg skal helst høre koncerter fra pladsen åbner til den lukker på alle dage”

Kvinde, 34 år, flere end 10 gange på Roskilde Festival

Musik indgår i knap en femtedel af svarene på dette spørgsmål, og i mange forskellige sammenhænge. Der er respondenter, der som i citatet ovenfor planlægger musikoplevelser. Andre har bestemte sange, de skal høre med campen, eller på turen på vej til festivalen – især de norske og svenske respondenter, som har meget festivalerfaring, nævnte denne sidste tradition.

5.3 Opsummering

Størstedelen af respondenterne har festivaltraditioner, altså handlinger, genstande og steder, man knytter sentimentale følelser til. Overholdelse af disse traditioner bliver vigtigere og vigtigere, jo flere gange man har været på festival, og svarene viser, at deltagerne i løbet af årene udvikler en særlig festivalkultur, hvori der indgår særlige ritualer. Festivalkulturens traditioner er handlinger der gentages (og bliver af rituel karakter), hvori bestemte objekter indenfor genrerne mad, drikke, genstande og mennesker gøres til genstand for noget, der kan kaldes sentimentalitet eller nostalgi. Disse genstande er vigtige for festivaloplevelsen og uden hvilke, festivaloplevelsen vil mangle noget.

Det, der skaber det rituelle og traditionelle indhold, er gentagelsen, det at vi gør tingene flere gange, helst med de samme mennesker. Hertil det forhold, at der til handlingen er knyttet sentimentale eller nostalgiske følelser. Det er festivalkultur, når handlingen eller følelsen kun er knyttet til denne ene begivenhed – dåseleverpostej er nok ikke så traditionsrig en spise for mange, men fordi det er noget, man kun spiser på Roskilde Festival, bliver det en festivaltradition, der er med til at skabe den stemning, som festivaloplevelsen består af. Udover musik, mad og drikke og det sociale, spiller også tøj og genstande en vigtig rolle for det, der forbinder festivaloplevelsen med traditioner. Tidsmæssigt spænder traditionerne ud over de 8 dage, hvor festivalen foregår. Planlægningen og turen til festivalen er også en del af festivalritualet, der skaber genkendelighed og glæde.

6.0 Betyder aflysningen af Roskilde Festival 2020 noget for festivaldeltagerne? I så fald, hvad betyder aflysningen?

D. 6. april 2020 holdte statsminister Mette Frederiksen et pressemøde, hvori hun fortalte hele Danmark, at sommerens festivaler måtte aflyses. Dette betød, at blandt andre Roskilde Festival, som fyldte 50 år og havde forberedt en særlig fødselsdagsfestival, måtte udsætte fejringen til (forhåbentligt) 2021. Her i forskergruppen var der især ét spørgsmål, der blev ved at vende tilbage: ”Hvad betyder det for festivalgængerne?”, hvilket udviklede sig til: ”Kan vi sige noget om, hvad Roskilde Festival betyder for festivalgæsterne, nu hvor festivalen ikke finder sted?” – og disse tanker blev startskuddet på denne undersøgelse. Dette afsnit er todelt: Først spørges respondenterne ind til, hvad deres reaktion på aflysningen var, dernæst hvad COVID-19-krisen og Roskilde Festivals aflysning har betydet for dem og deres sommer.

6.1 Hvilke tanker og følelser oplevede festivaldeltagerne ved nyheden om aflysningen af Roskilde Festival 2020?

For at finde ud af dette, blev respondenterne stillet det åbne spørgsmål: ”Hvordan reagerede du, da du hørte, at Roskilde Festival 2020 var aflyst?” som var frivilligt at svare på. I alt 705 respondenter svarede på dette spørgsmål, hvilket svarer til ca. 88% af de 807, der tæller med i det samlede datasæt.

Hovedstrømningen i dette er følelsen af ærgrelse - 615 af respondenterne, svarende til 76% af de alle 807 respondenter og 87% af de 705, der svarede på dette spørgsmål, placerer sig i denne kategori.

Lidt over en femtedel af respondenterne (156 ud af 705 = 22,5%) rapporterede, at de havde forventet aflysningen eller i det mindste ikke var overraskede. En mindre andel af respondenterne rapporterede enten forståelse (11,5% af n=705) eller lettelse (7% af n=705). En minoritet (5% af n=705) indikerede, at det ikke betyder så meget for dem, at festivalen er aflyst.

“Jeg blev sådan virkelig ægte ked af det”

Mand, 31 år, flere end 10 gange på Roskilde Festival

“Jeg følte det var ærgerligt. [Fordi jeg har] været så afskåret fra mine vante sociale rammer, var [Roskilde Festival] en ret trist ting at skulle undvære også”

Mand, 29, 6 gange på Roskilde Festival

Respondenterne udtrykker ærgrelse iblandet forståelse og en indfrielse af en forventning af aflysningen (eller frygt for aflysning, om man vil). Og mange gange på samme tid. I den største kategori, “ærgrelse” uddyber respondenterne det med ord som “sorg”, “ked af det” og “ulykkelig”.

Mange havde set frem til Roskilde Festival 2020 lige siden den sidste dag på festivalen i 2019. Et hyppigt svar er, at aflysningen af Roskilde Festival var endnu én i rækken af positive ungdomskulturelle praksisser, som blev aflyst - en bekræftelse af, hvor alvorlige konsekvenser COVID-19-krisen har for ungdomskulturen.

“Det var forventet. [Jeg blev] en smule skuffet - dog passede det mig fint på nuværende tidspunkt, da jeg faktisk ikke havde tid (men jeg ville ikke selv have valgt at blive hjemme pga. FOMO)”

Kvinde, 23 år, 6 gange på Roskilde Festival

“Synes det var synd, men med tanke på situationen på det tidspunkt så kom det ikke som en overraskelse. Og er bare glad for at festivalen blev aflyst i stedet for bare at blive rykket til senere. For jeg havde nok ikke haft lyst til at deltage som situationen ser ud nu”

Mand, 35 år, 5 gange på Roskilde Festival

Der er to tendenser indenfor svarkategorien “ærgrelse”: Det at være “ked af det, men”, og det at være “ked af det, fordi”. For de fleste i “men”-andelen handler det om, at det var forventet. Andre har livsomstændigheder, der gør, at det faktisk er fint nok, at lige netop i år er aflyst - de venter børn, har travlt med arbejde eller studie, økonomien er ikke helt til en festival i år, blandt andet. For nogle af disse er det ligefrem en lettelse, at festivalen aflyses. Hermed slipper de for selv at træffe valget, slipper for følelsen af at gå glip af noget (betegnelsen “FOMO” fremgår 10 gange i respondenternes egne beskrivelser af deres følelser – hertil er der få andre, der beskriver følelsen uden selv at bruge betegnelsen). Andre udtrykker lettelse over endelig at have klarhed over situationen i forhold til COVID-håndtering og over ikke at skulle bekymre sig om smitte. Andre kan nu tilbringe mere tid med familien eller spare penge. For andre igen har musikprogrammet i år bare ikke været noget for dem, hvorfor det ikke gør så meget at springe i år over.

“Jeg blev ked af det og ærgerlig. Der sker snart en stor livsændring, og Roskilde 2020 havde været et sidste afbræk for den”

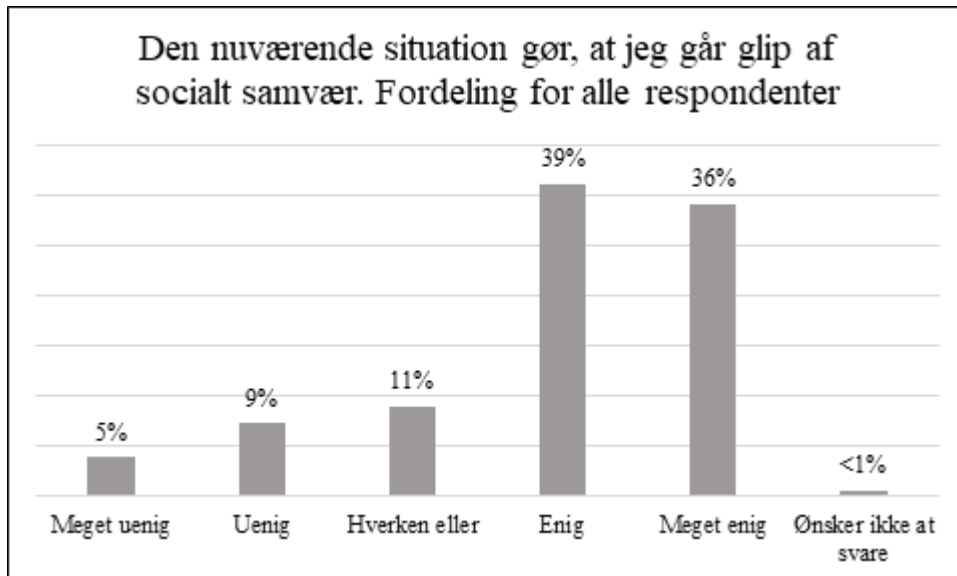
Mand, 27 år, 1 gang på Roskilde Festival

“Jeg blev faktisk ret trist. Jeg fyldte 22 år i foråret og havde glædet mig rigtig meget til at skulle skråle med på Taylor Swift der synger “I’m feeling 22”. En oplevelse jeg ikke kan få på samme måde næste år”

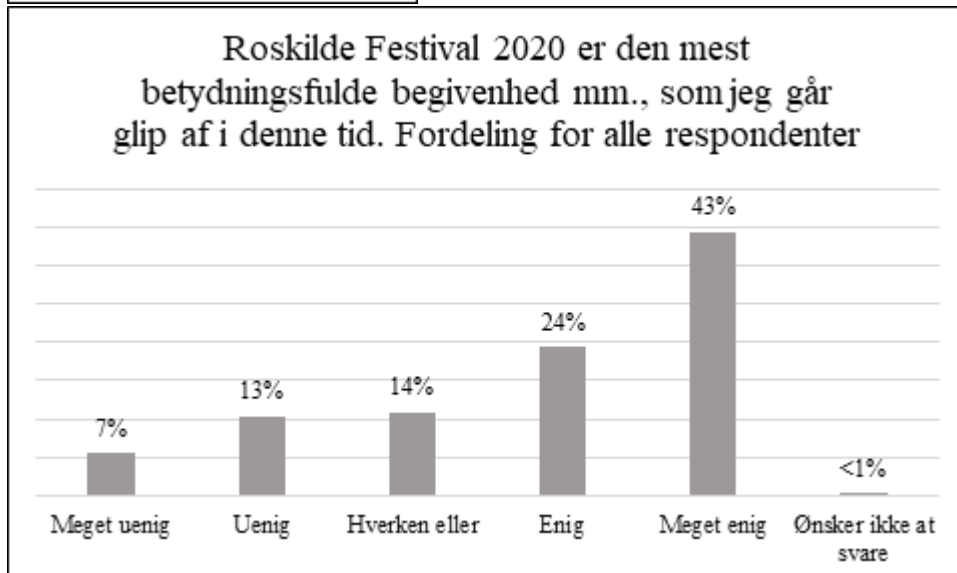
Kvinde, 22 år, 0 gange på Roskilde Festival

I strømningen af "ked af det, fordi" er der mange personlige grunde til, at netop 2020 var speciel: Nogle respondenter oplever livsomstændigheder der gør, at 2020 ville have været et af de sidste år, de kunne deltage på nogle bestemte vilkår og med nogle bestemte venner. Andre skulle fejre afsluttet studie, en pause fra arbejdslivet eller egne jubilæer på festivalen - en enkelt deltager skulle have fejret sin egen 50 års fødselsdag sammen med Roskilde Festival. Men også i denne svarkategori spiller musikken en rolle: For nogle var det netop årets program, der var et kæmpe trækplaster.

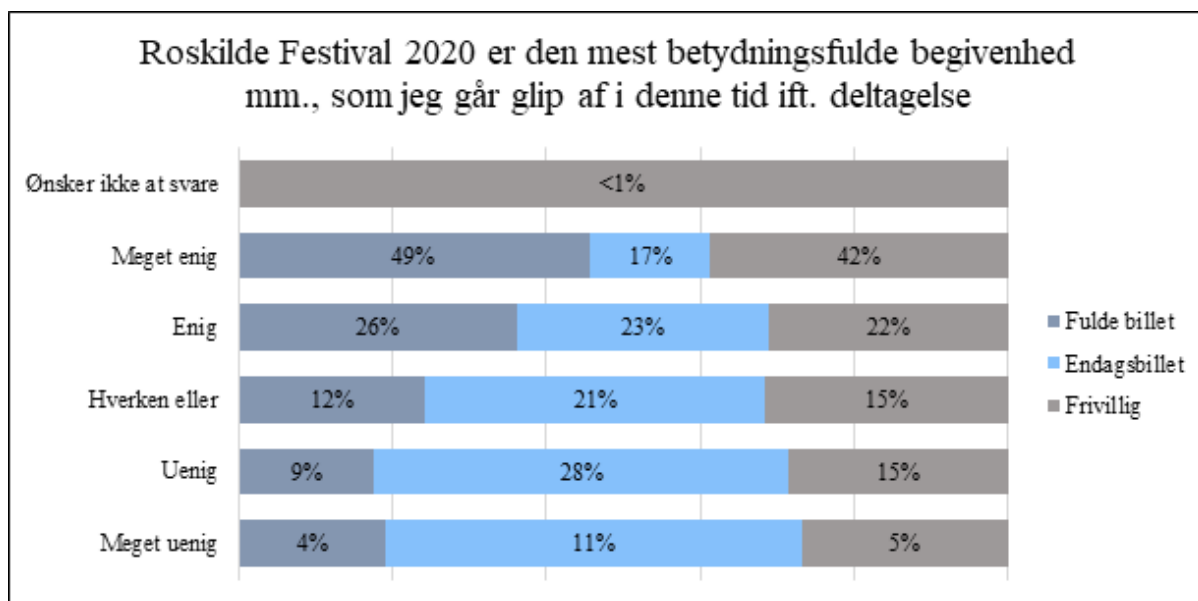
6.2 Hvilken betydning har aflysningen af Roskilde Festival i relation til andre konsekvenser af COVID-19-pandemien?

N= 807
 Meget uenig: 38
 Uenig: 72
 Hverken/eller: 89
 Enig: 311
 Meget enig: 292
 Ønsker ikke at svare: 5

N= 807
 Meget uenig: 55
 Uenig: 104
 Hverken/eller: 108
 Enig: 193
 Meget enig: 344
 Ønsker ikke at svare: 3

	Meget uenig	Uenig	Hverken/ eller	Enig	Meget Enig	Ønsker ikke at svare
Fuld billet	20	48	62	137	260	0
Endagsbillet	5	13	10	11	8	0
Frivillig	9	25	26	38	71	1

Note til det sidste diagram: procenttallet henviser

til procentdelen af det samlede antal, der skulle deltage med henholdsvis fuld billet, endagsbillet eller som frivillig. Det betyder for eksempel, at 49% af de, der havde sikret sig fuld billet til festivalen, erklærer sig meget enige.

For at forstå hvad aflysningen betyder, er det relevant at kigge på, hvordan respondenter oplever omstændighederne omkring aflysningen. Aflysningen af Roskilde Festival og alle andre festivaler i sommeren 2020 var blot en del af konsekvenserne af COVID-19-pandemien. Hvis vi skal forstå, hvad betydningen af Roskilde Festival 2020 betyder for respondenterne, må vi finde ud af, hvad hele situationen betyder for dem, og hvordan Roskilde Festival passer ind i dette. For yderligere at kunne sige noget om, hvad festivalen betyder for respondenterne, blev respondenterne spurgt ind til, hvad de bruger festivaldagene til nu, hvor de ikke skulle tilbringe dem på dyrskuepladsen i Roskilde.

Ud fra diagrammet over alle respondenter, hvori vi spørger, om de går glip af socialt samvær, ses det, at en overvægt af respondenter erklærer sig enig (39%) og meget enig (36%) i. Jo ældre aldersgrupper, jo større er tilbøjeligheden til at svare meget enig.

I svarene på, hvorvidt Roskilde Festival er den mest betydningsfulde begivenhed, respondenterne går glip af, er 24% af alle respondenter enige og 46% meget enige. I alle aldersgrupper er "meget enig" det hyppigste svar. Dog ses det, at antallet af gange respondenter har været på Roskilde Festival har en betydning for svaret. Jo flere gange, respondenter har været af sted, jo mere tilbøjelig er personen til at svare meget enig, hvorimod de der har været på festivalen 0 gange er mere tilbøjelige end nogen

anden gruppe til at svare meget uenig. Efter 2 års erfaring på Roskilde Festival falder tilbøjeligheden til at svare meget uenig, og efter 5 år falder tilbøjeligheden til at svare uenig. Herefter rykker flere og flere over mod hverken/eller, eller enig og meget enig. Det kan konkluderes, at jo mere festivalerfaring og stærkere festivaltraditioner, jo større værdi tillægger man Roskilde Festival. Det sidste diagram, der sætter enighed i dette statement op mod hvordan respondenterne har deltaget, viser at folk der havde fuld billet er mere tilbøjelige til at være enige (26%) og meget enige (49%). Det samme mønster ses ved de, der skulle have været frivillige, og formodes også at skulle have tilbragt de fleste af festivaldagene på festivalen. De, der havde endagsbillet, ligger mere spredt over midten i forhold til, hvorvidt Roskilde Festival har været det mest betydningsfulde, de har gået glip af i 2020. Dette kan afspejle, at de ikke skulle investere så meget tid på at være på festivalen som de andre deltagergrupper.

En note til formuleringerne ”denne situation” og ”i denne tid”: Som en enkelt kommentar i spørgeskemaet påpeger, så er disse statements formuleret på en måde, som kan være svær at tolke. Menes der ”COVID-19 pandemien og alt, hvad det medfører”, eller bare specifikt ”det at skulle være i lockdown” – for der er nemlig forskel på de to. Nogle bliver mest påvirket af lockdown og de konsekvenser der kommer heraf, men med sikkerhedshensyn kan deres liv fortsætte nogenlunde som normalt. Hvorimod andre vælger, eller er tvunget til, at ændre på deres vaner grundet smittefare forbundet med COVID-situationen generelt. Spørgsmålet er bevidst stillet som et meget åbent et. Dette er fordi der spørges ind til en subjektiv oplevelse, og ved at sætte klare definitioner er der chance for at udelukke nogles oplevelser. Ved at lade folk svare ud fra deres tolkning af spørgsmålet, kan man finde ud af, hvad deres holdning til emnet er.

6.3 Hvad beskriver respondenterne, at de går glip af på grund af aflysningen af Roskilde Festival 2020?

Respondenterne blev bedt om at svare på spørgsmålet ”Hvad havde du glædet dig mest til ved Roskilde Festival 2020?” for at få dem til at beskrive, hvad de havde set frem til i år – hvad der havde motiveret dem til at tage afsted, hvis de skulle have været afsted. I alt 692 respondenter svarede på dette spørgsmål, hvilket svarer til ca. 86% af de 807, der tæller med i det samlede datasæt.

De to elementer af festivallivet, som flest havde glædet sig til ved året Roskilde Festival er henholdsvis ”det sociale” og ”musikken”. De der svarer, at de havde glædet sig til det sociale tæller 382, svarende til 47% af de samlede undersøgelsesdeltagere, og 55% af de 692 respondenter, der svarede på dette spørgsmål. De, der svarer, at musikken var noget af det, de havde glædet sig mest til, tæller 342 af respondenterne, svarende til 42% af de samlede respondenter, og 49% af de 692 respondenter, der svarede på dette spørgsmål.

Den tredje mest almindelige svartype er den, der går ud på “det at være på festivalen”. Her hører 170 af respondenterne ind under (24,5% af n= 692). Hernæst følger “afbrækket fra hverdagen” (101 respondenter, 14,5% af n=692) og “stemningen på festivalen” (96 respondenter, 14% n=692). De andre kategorier er “mad og drikke” (10% af n=692), “fest” (8,5% af n=692), “det at opleve/opdage noget nyt” (8% af n=692), og til slut det at “fejre Roskilde Festivals 50 års jubilæum” (2% af n=692).

“Jeg er netop flyttet til en ny by og havde glædet mig afsindigt til at lokke mine nye roomies (inkl. en ny kæreste) med til at møde resten af Roskilde-flokken, som er nogle af mine bedste venner. Der er et helt særligt fællesskab i campen i Roskilde dagene og jeg havde set sindssygt meget frem til at dele det med de nye, vigtige, personer i mit liv”

Mand, 28 år, 7 gange på Roskilde Festival

For Roskilde Festival-deltagerne har det sociale en stor og afgørende betydning, viser respondenternes svar. Mange havde mest glædet sig til at være sammen med venner, familie og andre festivaldeltagere. Roskilde Festival skulle have været en uge, hvor man skulle samles med mennesker, man ikke ser normalt eller stadfæste bestemte fællesskaber som gymnasie-, højskole- eller frivillig-vennegrupper. For nogle var det en måde at være sammen på, inden de selv og vennegruppen begynder på en mere voksenlignende tilværelse med studie eller familiestiftelse. Andre igen havde glædet sig til at dele oplevelser, blandt andet med egne børn, som nu er gamle nok til at komme på festivalen.

“[Jeg havde glædet mig til] at være afsted med mine bedste venner, at stå forrest til Tyler The Creator, at gå til 7 koncerter om dagen”

Kvinde, 23 år, 6 gange på Roskilde Festival

“Helt klart musikken. Musikprogrammet var mega bongiorno i forhold til min musiksmag”

Mand, 23 år, 5 gange på Roskilde Festival

Lige præcis svarene på dette spørgsmål er virkelig interessante, når man sammenligner med svarene på musikkens betydning i resten af undersøgelsen. For selvom musikken er noget af det, der fylder mest både i disse svar, og i diagrammerne, har folk ikke meget at sige om musikken. De fleste respondenter svarer, at de glæder sig til musikken generelt. Andre, til musikken specielt i år (bedre end andre år), eller specielt ikke i år (at musikprogrammet var værre i år end andre år).

Kunstnere, der bliver nævnt af respondenter - og hvor mange gange

Taylor Swift	32
Tyler, the Creator	9
Kendrick Lamar	8
Thom Yorke	6
Thomas Helmig	5
The Strokes	5
TLC	4
Faith No More	4

Nogle nævner specifikke musikere, de havde set frem til at opleve, med Taylor Swift som den klare topscorer. En del respondenter nævner, at de glæder sig til at opdage ny musik og til at dele musik med venner og familie. Frekvensen af musik i svarene siger os, at netop musik er vigtig for folk, men ikke hvorfor.

Noget andet, der er interessant, er, hvor lidt mad og drikke fylder i netop dette svar. For sammenligner man med, hvor mange der mener, at indtagelse af alkohol er vigtig for deres festivaloplevelse, og hvor mange der nævner drikkevarer i deres festivaltraditioner, figurerer dette meget lidt, når folk beskriver, hvad de havde glædet sig til i år. Et beskedent gæt på, hvorfor dette kan være, er, at mad og drikke måske antages som et givet - en naturlig del af festivallivet. En anden fortolkning kan være, at mad- og drikketraditioner ikke er stærke i forhold til andre traditioner. For mange er mad og drikke nok bare en del af det at være på festivalen, en kategori af svar som her er meget hyppig.

“I was hoping for a lot of the extras that always has been The greatness of Roskilde. The art, lights, things to discover, being surprised and amazed, cool projects!”

Kvinde, 36 år, flere end 10 gange på Roskilde Festival

“Bare stemningen. Musikken i år var ikke mig. Glædede mig til støv og regn og tislugt og varme øl”

Kvinde, 23 år, 3 gange på Roskilde Festival

Mange svarer nemlig, at de bare havde glædet sig til at komme der, til at være der. Blandt disse svar er begrundelserne blandt andet, at Roskilde Festival 2020 ikke er mere eller mindre speciel end andre

år - altid en oplevelse, måske endda bare en fast del af kalenderåret. Nogle havde glædet sig til bare at være der, fordi det skulle have været deres første gang efter en pause, eller første gang nogensinde. Andre igen for bare at deltage i festivalen.

Den specielle stemning der er på Roskilde figurerer også en del i respondenternes svar. Dette uddybes ikke meget i svarene, men kan også tolkes som en del af det bare at være på festivalen. Et sammenkog af respondenternes beskrivelser af festivalen giver dog en idé om, hvad stemningen og det at være på festival indebærer: Sammenhold og samvær, lugten (af tis), sommer, følelsen af at alt er muligt og at være lykkelig.

“[Jeg havde glædet mig til at] være sammen med mine bedste venner og ens største bekymring er hvem der henter næste ramme øl. Og om vi får en ordentlig plads til de gode koncerter”

Mand, 23 år, 6 gange på Roskilde Festival

For mange er Roskilde Festival også et afbræk i deres hverdag og i år ville ikke have været en undtagelse. Mange svarer, at de i år skulle fejre studieafslutning, slappe af efter et hårdt år eller have en pause fra de forpligtelser, som hverdagen ellers bringer. Festivalen skulle have været brugt som en forløsning på en travl periode; et tidsrum hvor man ikke behøver have nogen bekymringer. Festivalen skaber en ramme, indenfor hvilken man kan slappe af, hygge sig med vennerne, et sted, hvor der ikke stilles mange krav, og hvor mad, drikke, underholdning og festlighed er lige ved hånden.

6.4 Hvad gør festivaldeltagerne i stedet for?

Efter realiteten af aflysningen havde indfundet sig, måtte alle finde ud af, hvad de skulle foretage sig i stedet for at tage på Roskilde Festival. Vi var interesserede i at finde ud af, hvilke planer respondenterne havde, og hvilke ord de brugte til at beskrive det, de skulle. Det følgende er baseret på respondenternes svar på spørgsmålet ”Hvad skal du nu bruge festivaldagene til?”. I alt 690 respondenter svarede på dette spørgsmål, hvilket svarer til ca. 85,5% af de 807, der tæller med i det samlede datasæt.

De to topscorere, når respondenterne svarer på, hvad de skal i festivaldagene er henholdsvis “andet samvær”, og “arbejde eller studie-relaterede aktiviteter” - de to kategorier ses i henholdsvis 220 og 219 svar, svarende til 27% af den samlede datamasse (n=807), og 32% af de 690 respondenter, der svarede på dette spørgsmål. Den tredje kategori i toppen er (Roskilde) festival-relaterede aktiviteter med 211 respondenter, svarende til 26% af den samlede datamasse, og 30,5% af svarene på dette spørgsmål.

143 respondenter svarer, at de skal i sommerhus (20,5% af n=690), og 108 skal på alternativ ferie (15,5% af n=690). For 88 respondenter (13% af n=690) gælder det hverdagsaktiviteter, 60 (8,5% af n=690) har ingen planer og 39 (5,5% af n=690) inkorporerer festivalelementer i, hvad de ellers skal foretage sig.

“Livet fortsætter på traditionel vis. [Jeg skal] arbejde, lave nogle aftaler med mine venner efter arbejde”

Mand, 26 år, 8 gange på Roskilde Festival

For langt de fleste går livet videre uden Roskilde Festival. Mange skal arbejde eller fortsætte med studiet i de dage, hvor de ellers ville have været på festival - eller bare fortsætte med hverdagen som altid. Nogle vælger dermed at gemme deres ferie, som de skulle have brugt i den første uge af juli, til et andet tidspunkt på året. Andre har familie, computerspil og andet, der også skal have opmærksomhed, og nogle virker ikke til at tage det så tungt - der kommer jo flere festivaler.

En stor del af respondenterne holder fast i deres ferie, men bruger den på noget andet. De er hjemme eller udforsker Danmark og Norden. De tilbringer deres ferie med venner, familie eller endda med dem, de skulle have været på Roskilde Festival med.

“Jeg har planlagt aktiviteter med mine nevøer i stedet, så man får plejet sine familiære forhold”

Mand, 35 år, flere end 10 gange på Roskilde Festival

Netop samvær opstår ofte nok til at være sin egen kategori i folks svar. Mange rapporterer, at de skal bruge den tid, de skulle have brugt på festivalen, på at være sammen med andre mennesker. Venner, campen eller familie. Denne kategori hænger stærkt sammen med de andre: Samværet er kombineret med ferie, med festivalaktiviteter eller dagligdagen som ven, kollega, familiemedlem. Samværet er også kombineret med hverdagsaktiviteter: Fraværet af festival betyder, at man har tid til at tage til de fødselsdage eller studentergilder, man ellers ville gå glip af, eller til at passe børnene, se venner. Andre igen bruger tiden på egne projekter, projekter i hjemmet, eller til simpelthen bare at chille.

“[Jeg tager på] sommerhustur med mange af de samme venner som jeg ellers bor i camp med”

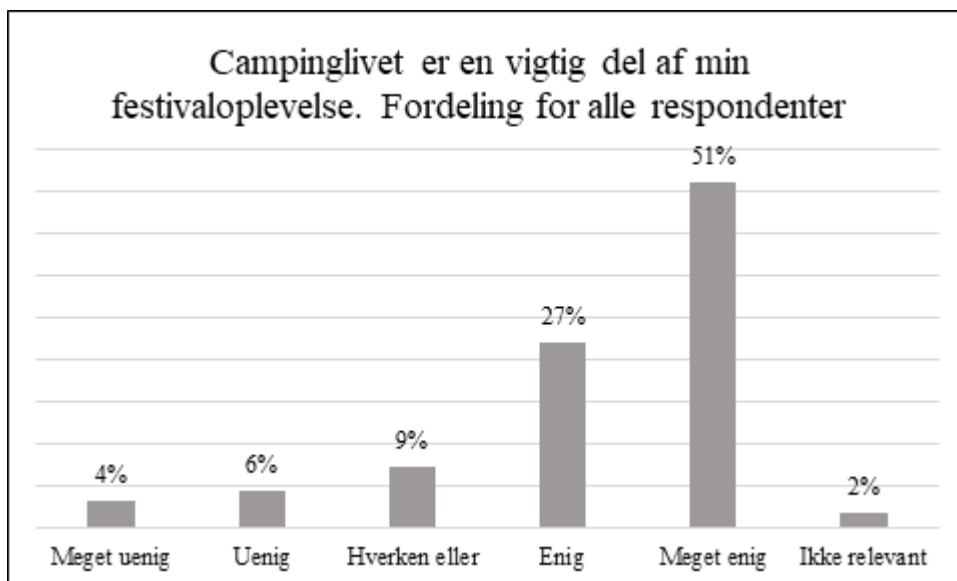
Mand, 24 år, 9 gange på Roskilde Festival

Der er en stor gruppe af respondenter, der alligevel inkorporerer festivalelementer i de dage, hvor festivalen skulle have været afholdt. Nogle bringer elementerne ind i det, de ellers skulle lave - ferien afholdes med dem, man skulle have været på festival med, folk deler minder om festivalen og lytter til kunstnere, der har været på festivalen i årenes løb. Få respondenter planlægger at ligge i telt, en enkelt overvejer endda at lade være med at gå i bad i de dage som en hyldest til festivallivet.

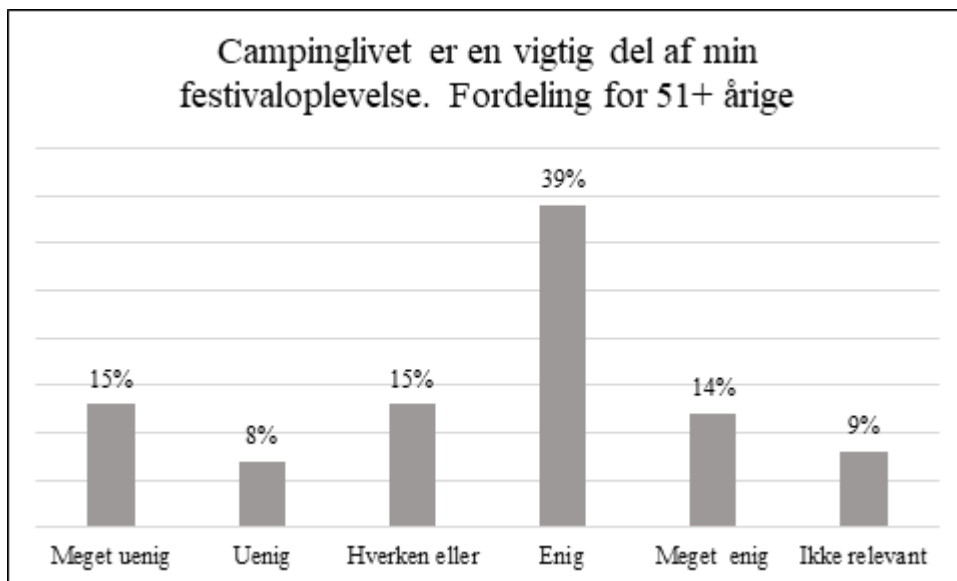
“Mini-ros, med den gruppe jeg skulle have været med. 4 dage i et sommerhus med god musik, øl-bowling og hvad der ellers følger med”

Mand, 21 år, 1 gang på Roskilde Festival

Og så er der den gruppe, som decideret beskriver det, de har tænkt sig at gøre som en festivalerstatning. For nogle foregår det hjemme, men for en stor del af respondenterne foregår denne minifestival i et sommerhus (enkelte skal på en gård, eller i venners forældre hus). Der er noget ved det at tage til en anden lokation som er vigtig for følelsen af at tage på festival. Hvis vi kigger på diagrammerne over, hvor vigtigt campinglivet er for respondenternes festivaloplevelse, ser vi også, at der er en overvægt af meget enig (57%) og enig (21%). Kun i aldersgruppen 51+ er der flere der er enige (39%) end meget enige (14%).

N= 807
 Meget uenig: 34
 Uenig: 46
 Hverken/eller: 74
 Enig: 221
 Meget enig: 412
 Ikke relevant: 20

N= 94
 Meget uenig: 13
 Uenig: 7
 Hverken/eller: 13
 Enig: 34
 Meget enig: 12
 Ikke relevant: 8

Det, folk nævner, de tager med i deres festivalerstatninger er musikken, ølbowling, hjemmearrangerede koncerter, støttearmbånd og Roskilde Festivals DIY-koncept. For de heldige er der tid og planer, der fungerer som et plaster på såret - fx i form af andre, mindre (private) festivaler, mens nogle giver udtryk for, at de har brug for en distraktion eller begræder manglen på planer, der kommer til at gøre savnet af festivalen meget værre.

6.5 Opsummering

Ja, aflysningen af Roskilde Festival 2020 betyder noget for de festivaldeltagere, der har været med i denne undersøgelse. Roskilde Festivalen er dog for mange ambivalent: For eksempel ville mange i år på grund af COVID-19 ikke være trygge ved at tage afsted, for andre er det mere følelsen af at være bange for at gå glip af noget, der driver dem til at tage afsted. Roskilde Festival bliver savnet og er for de fleste det største savn i forbindelse med COVID-konsekvenserne, men livet går også videre.

Respondenterne udtrykker overordnet stor ærgrelse over ikke at kunne komme afsted, og at aflysningen efterlader et savn, endda decideret sorg. Denne ærgrelse er dog for mange blandet med forståelse og var forventet – men det gør stadig ondt. Roskilde Festival kom på en måde til at være et symbol på, hvor slemt det stod til med COVID-19-pandemien. De fleste respondenter har angivet, at de går glip af socialt samvær på grund af krisen – deres uddybede svar viser, at netop det sociale betyder meget, og at Roskilde Festival skulle have været en forløsning på et svært forår. Det sociale

samvær bliver dog på andre måder en stor del af det, respondenterne forestillede sig at bruge tiden på i den uge, hvor Roskilde Festival skulle have været. Musikken er det andet store element, folk vil savne og inkorporere i deres festivaluge. Mange havde set frem til specifikke kunstnere, for andre var hele programmet i 2020 et højdepunkt. For andre igen var det netop musikprogrammet der gjorde, at det ikke betyder så meget, at netop i år blev aflyst. Men aflysningen, og respondenternes mulighed for at lave deres helt egen version af Roskilde Festival, betyder, at de selv kan kuratere en playliste med de kunstnere, der for dem betyder Roskilde Festival, endda arrangere egne koncerter.

Når respondenterne beskriver, hvad der skal være i deres festivalerstatning er det netop de to elementer, der her er nævnt, samvær og musik, der er det vigtige. Selvfølgelig også alkohol, ølbøling, måske det at sove i telt. Men en interessant detalje, der dukker op i besvarelserne, er, at mange vælger at tage væk for at holde festival. Ikke at blive hjemme, ikke at få venner på besøg, men vælger et decideret festivalsted.

Stemning er noget, der ikke kommer op i respondenternes beskrivelse af, hvad der kommer til at indgå i deres planer for den uge. Stemningen kan siges at være helt unik til det afgrænsede rum, som Roskilde Festival er. Det er noget af det, man kommer på festivalen for, og noget, der ikke kan genskabes udenfor den.

7.0 Hvad kan vi konkludere om betydningen af aflysningen

på baggrund af det foregående?

Denne rapport er et sted at begynde for at forstå, hvad Roskilde Festival er – eller i hvert fald, hvad festivalen betyder for festivaldeltagerne. Den typiske respondent i denne undersøgelse er mellem 24 og 27 år gammel. Hun er erfaren festivaldeltager, og havde sikret sig at skulle med på Roskilde Festival i 2020, og dermed meget tæt på den typiske reelle festivaldeltager, sammenlignet med Roskilde Festivalens egne brugerundersøgelser. Hvad der følger her, er en sammenfatning af de fund, der kom ud af undersøgelsen.

Det, der gør Roskilde Festival til noget unikt, er kombinationen af musikken, stemningen, åbenheden og menneskerne. I respondenternes svar på, hvad der er vigtigt for deres festivaloplevelse, er stemningen topscoren, med 99% af respondenterne, der erklærer sig enige eller meget enige. Dernæst vægtes det at være sammen med venner, med 96% af respondenter, der svarer enig eller meget enig. Først på tredjepladsen kommer musikken, med 93% enige eller meget enige respondenter. Festivalens funktion som afbræk eller frirum fra hverdagen, er vigtigt for størstedelen - 93% af respondenterne, det samme er åbenhed fra andre festivaldeltagere 91%⁸.

Ud fra dette, kan det konkluderes, at især menneskerne og stemningen er det, folk kommer på Roskilde Festival for. Festivalen fungerer som en pause fra hverdagen, der præges af åbenhed fra og mod andre mennesker, og hvor potentialet for at skabe nye venner bidrager positivt til en god oplevelse. Fest, alkohol og lege er også vigtige elementer, men primært blandt de yngste deltagere. Og musikken – selvom den er meget vigtig - kan ikke helt måle sig med fællesskabet med de andre festivaldeltagere.

Langt størstedelen af respondenterne, 65% svarer, at de har festivaltraditioner. Kun blandt 15-20 årige er der en overvægt, der siger de ikke har. Men nej-sigerne i denne aldersgruppe tæller kun 52% - altså er der også blandt de yngste respondenter en stor del, der har festivaltraditioner. Dog viser undersøgelsen, at jo ældre respondenter bliver, desto større er sandsynligheden for, at de erklærer sig enige eller meget enige i, at festivaltraditioner er vigtige for deres festivaloplevelse. Altså, jo ældre respondenter er, jo større sandsynlighed er der for, at personen har festivaltraditioner, og at disse traditioner er vigtige for personens festivaloplevelse.

⁸ Med disse tal, 91% og 93%, menes der, at hhv. 91% og 93% af respondenterne har svaret, at de er enten enige eller meget enige i, at det pågældende element er vigtigt for deres festivaloplevelse.

Mad, drikkevarer og andre mennesker er de elementer, der indgår i de fleste af respondenternes festivaltraditioner. Traditionerne indebærer ofte en kombination af disse tre ting – et objekt, f.eks. en type alkohol, indtages sammen med bestemte mennesker, måske endda på en bestemt dag. Noget bliver en festivaltradition, når det er med til at skabe den stemning, som festivaloplevelsen består af. Traditionerne beskrives af respondenterne på en måde, hvorpå traditionerne får en slags rituel betydning. Vigtigheden af disse traditioner, og de nøje opstillede “regler” for hvordan traditionen udføres leder tankerne hen på en ritualistisk festalkultur. Der er tale om festalkultur, når handlingen eller følelsen omkring traditionen kun er knyttet til denne ene begivenhed.

Tre fjerdedele af respondenterne udtrykker ærgrelse over aflysningen af Roskilde Festival. Iblant disse svar er der to strømninger: ked af det men, og ked af det fordi. Forskellen på disse er, om respondenterne havde ventet aflysningen og sagtens kan undvære festivalen i 2020 - på trods af sorgen – eller, om netop 2020 havde været noget specielt for respondenterne, og aflysningen derfor mærkes endnu hårdere.

70% af respondenterne erklærer sig enige eller meget enige i, at Roskilde Festival er den vigtigste sociale begivenhed, de går glip af på grund af COVID-19 pandemien. Sandsynligheden for at svare enig eller meget enig på dette stiger, jo flere gange man har været på Roskilde Festival. Det kan konkluderes, at jo mere festivalerfaring og stærkere festivaltraditioner respondenterne har, jo større værdi tillægger de Roskilde Festival.

Socialt samvær og musik er det, respondenterne havde set mest frem til ved Roskilde Festival 2020. De to elementer nævnes af hhv. 47% og 42% af de samlede respondenter⁹. Disse elementer er også dem, der indgår oftest i respondenternes planer for den uge hvor festivalen skulle have foregået¹⁰. 27% af alle respondenter nævner samvær som et element der skal indgå i deres dage. 26% beskriver, at de skal lave en festivalerstatning. I denne erstatning indgår musik, festivalvenner, og det at tage et andet sted hen. Noget, folk ikke kan reproducere selv, men som kom op som elementer, de havde glædet sig til ved Roskilde Festival 2020 er det, at være på festivalen, stemningen og afbrækket fra hverdagen. Netop afbrækket er der 27% af alle respondenter, der i hvert fald ikke får - de skal nemlig arbejde eller fortsætte studie i de dage, de ellers skulle have været på festival.

⁹ De to elementer blev nævnt som svar på det åbne spørgsmål “hvad havde du glædet dig mest til ved Roskilde Festival 2020?”

¹⁰ De fund der nævnes herefter kommer fra svarene til spørgsmålet “hvad skal du nu bruge festivaldagene til?”

Selvom Roskilde Festival først og fremmest er en musikfestival, kan festivalen alligevel noget mere. På tværs af kvantitative og kvalitative svar tegner der sig et billede af, at respondenterne i stor grad kommer på Roskilde Festival for især stemningen og det sociale – det vægtes lidt højere end musikken, når respondenterne svarer på, hvad der er vigtigt for deres festivaloplevelse, hvad deres minder og følelser om festivalen er, og hvad de havde set frem til ved Roskilde Festival 2020. Det sociale går igen i alle emner, der er spurgt ind til – traditioner, hvad respondenterne ellers skal i festivaldagene, og hvad respondenterne havde set frem til ved Roskilde Festival 2020. Musikken fylder dog meget, især blandt hvad respondenterne anser som vigtigt for deres festivaloplevelse, og hvilke minder, de forbinder med festivalen.

Afslutningsvis kan det konkluderes, at aflysningen betyder noget for festivaldeltagerne. Aflysningen betød, at de respondenterne gik glip af en helt unik oplevelse – en oplevelse, hvor ikke alle elementer kan rekreeres udenfor den specifikke uge og det specifikke sted på Dyrskuepladsen i Roskilde. Det, de går glip af er et afbræk fra hverdagen, hvor venskaber og mulighederne for at møde nye mennesker betyder meget, hvor man kan skabe minder om gode eller dårlige musikoplevelser. Respondenterne var overvejende kedede af aflysningen, men forstående over for, at festivalen ikke kunne løbe af stablen.